49ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՎ 1176 — 6 ՊՈՒԼԻՍ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — ԱՊՐԻԼ 28/11 ՄԱՅԻՍ 1906 — 6 ԷԼՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1323 — 28 ՆԻՍԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւոր Պոլսի Հասարէթ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریب
اداره‌خانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Դուռնայեր եւ հայրենիք	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	15 ֆր.

ՕՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ժամուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Անգլուհին, Հայուհին

Հայ միտքը, կանխագոյն ժամանակներէ սկսեալ, տեսն տեսն, ամէն անգամ որ դիպուածաբար առիթը ներկայացած է, չէ վրիպած զբաղելէ Հայ կնոջ հարցով, վեր առնելով անոր ընկերական վիճակին զանազան երեւոյթները և կեանքին ու ընկերութեան մէջ ունեցած դիրքին ու զինքը շրջապատող պայմաններուն յատկանիշները։

Նոյն իսկ, տեսն տեսն, ջանքեր մը եղած են, բարւոքելու ձգտող այն վատթար պայմանները՝ որոնց զուսկն է եղած Հայ կինը, և որոնցմէ զերծ չէ մնացած չարուսակ։

Մինչեւ անգամ, Ֆեմինիզմի անունով ազմուկներ մը բարձրացած են, Տիկին Տիւսաբի օրերէն մինչեւ մեր ժամանակները, և այսօր իսկ չեն պակսիր առիթները՝ հոս հոն հանդիպելու գրչի արտադրութիւններու, որոնց մէջ Ֆեմինիզմի և Հայ կնոջ հարցին փողը կ'արձագանգէ։

Բոլոր սոսնք չատ գեղեցիկ ու քաջալերական նշաններ են՝ Հայ իգական սեռին ընկերային վիճակին բարւոքումին ու բարձրացումին ի նպաստ, սակայն ինչ որ այս ամէնին եզը, հնչմարտապէս ցաւալի և ուշադրութեան արժանի է, սա՛ է որ, իբր հետեւանք այդ իմաստով եղած բոլոր ջանքերուն, տակաւին ոչ մէկ դէպի բարւոքում ու փոփոխութիւն նշմարուած է Հայ կնոջ կեանքին ու ընկերային կացութեան պայմաններուն մէջ։

Եւ ոչինչ այնքան ուշագրաւ է այս տեսակետով, օրքան Հայ աղջկան ընկերային դիրքը, Հայ աղջկան, որմէ՛ միայն կրնայ աւելորդ է ըսել, սպասուիլ բեղմնաւորութիւնը Հայ կնոջ վիճակին նկատմամբ ցանուած գաղափարներուն, քանի որ Հայ աղջիկը միայն կրնայ ըլլալ օրբանը ապագայ իսկ Հայ կնոջ մը պատրաստութեան։

Բաղաքակրթութեան մէջ յետամնաց ու հետեւակ ժողովուրդի մը, ինչպէս է մերը, կեանքին ամէն ձեւերուն մէջ, զարգացումի ու առաջընթացութեան եղանակը ըլլալով նախնադարութեան հետեւակ կեանք մը փորձել լուսագոյն կերպով քաղաքակրթուած ժողովուրդներու կեանքին վրայ, ոչինչ այնքան կարկառուն պիտի ըլլար, երեւան հանելու համար Հայ աղջկան ընկերային կացութեան իսկական հանգամանքը և անոր յոտի կողմերը, որքան բաղդատութիւն մը, Հայ աղջկան և օտար քաղաքակիրթ ժողովուրդէ մը իգական սեռի ներկայացուցչի մը միջև, ինչպէս է, օրինակի համար, Անգլուհին։

Եւ այս բաղդատութեան մէջ՝ անո՛ր համար Անգլուհին, որովհետեւ Անգլո—Սաքսոն ցեղին այս զաւակէն դուրս, կարելի չէ գտնել լուսագոյն ներկայացուցիչ մը՝ որուն վրայ մարմնացած ըլլան գեղեցկագոյն առանձնայնորհումներ ու իրաւունքներ՝ իբր կին ու իբր Աղջիկ։

Այդ բաղդատութիւնը՝ որոշ գիծերու մէջ պիտի պարզէ այն տարբերութիւնները, որոնք գոյութիւն ունին երկու ժողովուրդներու այդ անդամներուն միջեւ, և պիտի ճշդէ սրբագրութեան կարօտ այն թերութիւնները՝ որոնք Հայ աղջկան յոտի պիտակները կը կազմեն, և զորս դարմանել՝ կատարեալ բաղդաւորութիւն մը պիտի ըլլար։

Մեծ յայտնութիւն մը չպիտի ըլլար ըսել թէ, զգալապէս կենսական և հիմնական հակառնայ տարբերութիւններով կը ներկայանան ժողովուրդներու այս երկու տիպարները, իրենց կեանքի, բարքերու, ըմբռնումներու և ընկերային դիրքի պայմաններուն մէջ, ուր սակայն զուգակշռին ոնոնանձնի բաժինը Հայ աղջկան է որ կ'իյնայ, Անգլուհին յատկացնելով առաւելապէս բարձր ու ազնիւի վիճակ մը՝ որուն կրցած է տիրանալ ան՝ օժանդակութիւնովը զանազան նպաստաւոր ազդեցութիւններու, և առաւելապէս առաջնորդուած առողջ գաղափարներէ, ուր իրենց տեղը չունին երբեք կեղծիքը ու սուտ ձեւացող սչութիւնը արտաքին երեւոյթներուն միայն։

Անգլուհին, իր կեանքի սկզբնական շրջանէն մինչեւ կնութեան սահմանները՝ օնի ապրելու և նիստ ու կացի ներդաշնակ ընթացք մը՝ որուն իւրաքանչիւր ժանրամասնութիւնը յանձնառոյն պատշաճութեամբ հաստատուած է իր դիրքին ու իբր կին ունեցած կոչումին։

Բայց հատորներու պիտի կարօտէր՝ ծանրանալ անոր կեանքին ամէն երեւոյթներուն վրայ, ինչ որ դուրս է նպատակէն այս յօդուածին։ Ինչ ոչ, առաւելապէս ձգտումն է այս տողերուն, և ինչ որ առաջնակարգ կերպով կրնայ զբաղեցնել մեզ՝ այս հարցին շուրջը, երեւան հանել է մասնաւորաբար այն դիրքը՝ զոր ունին Անգլուհին ու Հայուհին՝ ընկերական աշխարհի իրենց յարաբերութիւններուն մէջ՝ իրենց նմաններուն հետ, որ է՝ երիտասարդութեան ու արական սեռին։

Առանց վարանումի կարելի է ըսել թէ, ունի՝ նշանակելի կարեւորութիւն մը՝ ուշադրութիւն դարձնել այս իրողութեան, որովհետեւ ան կը կազմէ հիմունքը կ'ոչ բնաւնեկան ու ընկերական բարւոք կազմակերպութեան, և ունի՝ մասնաւոր դեր մը՝ լուսագոյն կիրը պարբերաբեր կենսական գործին մէջ։

Արդ, պէտք է մէկ անգամէն շեշտել թէ, Անգլուհին բացարձակ աղատութիւն կը վայելէ իր կեանքի ամէն վիճակներուն մէջ, մանկ թեւէ մինչեւ հարսնութիւն, և, աւելորդ է ըսել, անկէ ե՛տքն ալ։ Առաջին յատկանշական գիծն է սա՝ անոր կեանքին վրայ դրոշմուած, որուն բարերար դերը և ազդեցութիւնը՝ իր բարոյական և ընկերական դիրքին վրա՝ անուշադիր պէտք չէ որ թողուի մեզ։

Անգլուհին, իր մանկութիւնը, դպրոցի կամ տան մէջ, կ'անցընէ հասակակիցներու հետ, երկու սեռէն հաւասարապէս, և ծնողները՝ սեռէ անպատեհութիւն չեն տեսներ, անոնց տանձնացումներուն և գլուխ գլխաւոր ժամանցներուն մէջ, սեռէ պատեհութեամբ։ Դպրոցին մէջ, սեռերը բաժնուելէ ետքը, Անգլուհին համար երբեք առիթ չպակսիր՝ մանչերու ընկերակցութիւնը վայելելու ընտանեկան հաւաքումներու կամ զբօսանքներու մէջ, որոնց միջոցին, ան պէտք չունենար կեղծ համեստութեան և մնտի պարկեշտ թեան ցոյցերու, արդարացնելու համար նուիրական ամօթխածութիւնը, որով ամէնէն աւելի վարակուած են անդամները այն ժողովուրդներուն, որոնք ներքնապէս նուազ ամօթխածներն են, որչափ ալ կնոջ համար բնական զգացում մը ըլլայ ադ, զոր մարդիկ սատակցնելու մղած են իգական սեռին քով։

Անգլուհին համար, կեանքի նոյն ձեւը կը շարունակէ չափահասութեան ալ մէջ, առանց զգալի փոփոխութեան, և որուն ընթացքին, ան շարունակ կը վայելէ ընկերակցութիւնը երիտասարդներու, որոնց հետ կրնայ համարձակօրէն տեսնուիլ, խօսիլ, վիճիլ, զբօսնուլ, առա՛նց որ և է անպատեհութեան, առա՛նց որ և է արատ բերելու իր պատիւին և առա՛նց երբեք խօսք մը հրաւիրելու իր վրայ։

Անգլուհին ունի միշտ իր բարեկամները, —դրացի, ազգական կամ օտար,— որոնց հետ աղատօրէն կը մշակէ իր յարաբերութիւնները, միշտ զգաստութեան սահմանին մէջ, և որոնց հետ կրնայ իր պարապի ժամերը անցընել՝ ա՛ր և է տեսակ զբօսանքով որ հաճոյ ըլլայ իրեն։

Ան կրնայ առանձնակի պտոյտներ կատարել իր նախընտրած բարեկամին հետ, կրնայ խաղի մը մասնակցիլ, կրնայ հանրային կամ մասնաւոր հանդէսի մը երթալ, կրնայ թեյի հրաւիրել իր բարեկամը՝ ծնողքին ասուը, —նոյն իսկ երբ այս վերջինին անծանօթ մէն է,— կրնայ փոխադարձաբար իր բարեկամին թեյի հրաւէրը ընդունիլ, վերջապէս կրնայ չզրկել ինքզինքը ո և է հոգեկան հաճոյքէ, զոր երկու տարասեռ էակներու ներկայութիւնը կ'առաջէ։

Երիտասարդի մը ներկայութիւնը, Անգլուհին դէմքը չի չառագունիր երբեք օխալ հասկցուած ամօթխածութեան կարիրովը։ Ան չի՛ կակազեր ու թոթովեր երկու խօսք դնելու համար քով քովի՝ իր զգացումներուն արտայայտութիւնը կամ պարզ տեսակցութեան մը մէջ։ Հաճարձակ ու անարկիւղ, կը խօսի ան, կը վիճի, ա՛նչափ դիւրութեամբ ու անվերապահօրէն, որչափ պիտի ըլլար եթէ իր խօսակիցը եղբայրը եղած ըլլար։

Անգլուհին կինոյ մինակը դուրս ելլել, պզտիկ հեռաւոր ճամբորդութիւններ կատարել, հանրային պարտէզ մը կամ զբօսատեղի մը երթալ նստիլ մինակը, կամ բարեկամի մը հետ, որուն կրնայ թեւը առնել ճամբան, առանց որ անիկա աղդակիցը կամ ատոր նման մօտաւոր մէկը ըլլայ։

Կրնայ գիշերանց, մութին, —երբ ամէն դիւրութիւններ ինքզինքն կը ներկայանան պարկեշտութեան սահմանը գլեալու համար,— դուրս ելլել մինակը, կամ բարեկամի մը հետ՝ նրուագահանդէսի կամ թատրոնի համար։

Կրնայ վերջապէս, Անգլուհիներուն սիրական բառով՝ Ֆլիրթել, —աւելին կամ,— և ասոնք ամէնը, պէտք է չեշտել անգամ մը ալ ազդուապէս, առա՛նց որ և է անպատեհութեան, առա՛նց որ և է արատ բերելու իր պատիւին, և առա՛նց երբեք խօսք մը հրաւիրելու իր վրայ։

Օ՜հ, հերեսիկոսութիւն, — գոլոն գուցէ բոլոր ինքնակոչ առաքեալները մեր կեղծ պարկեշտութեան։

Բայց խնդիրը հո՛ն է որ, իրողութիւնը ա՛ս է, և ասոնցմէ ո՛չ մէկ վնաս կը ծագի, պատիւ ո՛չ մէկ խաթարում առաջ կուգայ,— ընդհակառակը։

Բաղդատութիւնը ամբողջացնելու համար, դառնալով Հայուհիին, ո՛րչափ հեռու պիտի գտնէինք զինքը այս բարոյականէն։

Անոր իրաւքանչիւր վարմունքը, նիստ ու կացին ամէն ձեւերը՝ հանդէպ իր տարասեռին՝ ենթակայ են ձեւական համեստութեան կեղծիքաւոր ձեւակերպութիւններուն և գէշ մարսուած ամօթխածութեան մը անհաճոյ վերապահումներուն, որոնք յաճախ մինչեւ ողորմելի պառաւականութիւններու կը հասնին։

Փրկելու համար թիւրիմացութիւն մը, որ թերեւս ինքզինքն առաջ գայ միաբին մէջ քիչ կամ չատ 'լուսամիներու և չվիրաւորելու համար արմանապատուելիքները ամէն անոնց՝ որոնք դուրս կը մնան Հայ աղջկան այս տիպարին սահմանէն, միտնգամ ընդ միշտ լսելի եղաք թէ, այս խօսքերը կ'ուղղուին ընդհանրապէս Հայ աղջկան մեծամասնութեանը, որմէ բացառութիւն կը կազմեն անոնք՝ որոնք թոթափած են այդ վիճակը, դառնանք տեսնելու թէ, ի՞նչ վիճակ մը կը ներկայացնէ Հայ աղջիկը, միշտ ընդհանուր առումով, իր կեանքի ու վարմունքի զանազան եղանակներուն մէջ։

Հայուհիին՝ հանդէպ իր տարասեռին աւանդական վերապահութիւնը կը տեսի կեանքի իր առաջին քայլերէն, դպրոցէն, տեսնելու համար մինչեւ իր կնութիւնը, և անկէ ետքն ալ։

Մանկութիւնը բոլորելէ ետքը,— եւ նոյն իսկ մանկութեան մէջ,— Հայուհիին կեանքին շուրջը կը սաղեցուի կասկածանքի ու ծայրայեղ խորհրդապահութեան մթնոլորտ մը՝ որուն ազդեցութեանը ենթակայ է անոր վարմունքին իւրաքանչիւր գիծը, և որուն մէջ է որ կը շնչէ ան, խղդուք ու կապուած։

Հայուհիին ամէն ընթացքը հանդէպ իր տարասեռին, առարկայ է աչալուրջ ու մանրազնին հետազօտութեան, թէ՛ ծնողքին, թէ՛ ուսուցիչներու և թէ օտարներու կողմէ, և անոր օ և է զգաստ մէկ թռիչքը ու խիղճ շարժումը՝ կրնայ կասկածանք արթնցնել ու պատասխանատուութեան հրաւիրել զինքը։

Դպրոցին մէջ, մասնաւորապէս, մարմնական կամ հոգեկան զբօսանք մը չունի Հայ աղջիկը, տարասեռ էակի մը հետ՝ որուն մասնաւորութենէն անոր հոգին պայծառանայ, լոյս շունչ մը առնէ վայելքի կենսաւէտ մթնոլորտին մէջ, ու իր կուրծքը բարախէ կնոջ զգացումին գիտակցութեամբը ու զարթնումովը։

Ի՛նչ մաքուր զգացում, ի՛նչ կեանքոտ բարախում, ու ի՛նչ սրբազան անենչանք որ կայ անոր կուրծքին տակ, մեռնիլ կը սիրի այդ օրուընէ՝ Հայ աղջկան հոգիին մէջ։

Կուգա՛յ չափահասութիւնը գրկել զինքը։ Հոգեկան բոլոր թռիչքները իրենց լոյն զարթնումին մէջ, ուժգին տարփումներով ու ենդնտար բարախումներով կը խռովեն անոր կուրծքը, և սակայն ո՛չ մէկ փոփոխութիւն իր կեանքին մէջ։ Ընդհակառակը, մեկուսացումի, կասկածանքի, վերապահումներու պարտաւորութիւնները՝ ա՛ւելի կը խստանան իր վրայ, չարաչար արգիլելով զինքը այն վայելքէն՝ որ տարասեռին կարօտը կ'արթնցնէ իր մէջ։

Հայ աղջիկը չի կրնար բարեկամ ունենալ, որուն հետ կարենայ հոգեկան մտերմութիւն մը մշակել։

Չի կրնար մտերական վերաբերումի մը մէջ գանուիլ երիտասարդի մը հետ՝ որուն կը համակրի։

Չի կրնար անոր հետ առանձին տեսակցութեան մը հաճոյքը ըմբշխնել։

Չի կրնար ո և է առիթով հարձակողին վիճիլ, խօսիլ, ընդդիմանալ։ Աչիկ ծանրածանր պատասխանատուութիւն կը հրաւիրէ իր վրայ, ու լկտութեան գաղափար մը կրնայ տալ իր մասին՝ չտեսրու աչքին։

Հայ աղջիկը չի կրնար առանձին դուրս ելլել, գնումի մը, այցելութեան մը համար, կամ ներկայ ըլլալու՝ գեղարուեստական ժամանցի մը։ Աչիկա ուղղակի բաց ու համարձակ աղջիկ մը եղած ըլլալու ամբաստանութիւնը կը սահեցնէ իր շուրջը, ինչ որ Հայ աղջկան համար յուռեղոյն դատապարտումն է՝ հանրային դատաստանի տխմա՛ր մոլեռանդութեան առջեւ։

Այս ընթացքը եկամուտ տխալ մըն է, զոր քաղաքակրթութեան յոտի մէջ հոսանքը մացուցած է բարքերու մէջ, որովհետեւ նախնական կեանքը ապրող լեռնաբնակ Հայ գիւղացիներու մէջ, Հայ աղջկան կեանքը բոլորովին տարբեր է տակէ, և ուր աղջիկ-մարդը բացարձակապէս իր անձին տէրն է, իր ամէն գործերուն մէջ, կարող պատասխանելու ինքզինքը այն ամէն փորձութիւններուն և վտանգներուն դէմ, զորս առիթը ունի տարբելու լեռնցի աղամարդը՝ իր արձակ կեանքին բերումովը։

Դարձեալ, Հայ աղջիկը չի կրնար առանց ամօթի կարմիրը հագնելու նայիլ երիտասարդի մը երեսին, թափանցել անոր աչքերուն, ու հոգիին սեւեռիլ։ Գլուխը վար կախած կը խօսի Հայ աղջիկը երիտասարդի մը ներկայութեանը, ու հազիւ կը համարձակի անոր հարցումներուն միայն պատասխանել։ Չի կրնար նիւթ հայթայթել խօսելու, և չի կրնար ընդունելութիւն մը քնել հիւրերու խումբի մը՝ որ բաղկացած ըլլայ այրերէ։ Դաշտային կամ լեռնային պտոյտի մը մէջ, ընկերովի հանդիպման մը պահուն, մինչ Անգլուհին հազար տիթներ պիտի սեղծէր հաճելի խօսակցութիւններու, զուարթ կատակներու, հնդալիր ոստոստումներու, Հայ աղջիկը մացառներու մէջ կը մտնէ՝ երիտասարդի մը տեսքին, կամ ծառի մը ետին կը պահուրտի, ու անմբռնելի ամօթխածութեամբ մը և իբր թէ համեստութեան համար, ակնա՛րկը անգամ չի կրնար տեսնել այն աչքերուն՝ որոնք զինքը խօսքի մը փոխանակութեան միայն կը հրաւիրեն։

Այս թուումը կրնայ երկարիլ՝ անսահման իր մանրամասնութիւններուն մէջ, որոնք կը միանան կազմելու ո՛չ այնչափ սիրուն պատկերը Հայ աղջկան։

Տխուր է այս պատկերը ու քաջալերական կողմ մը չունի՝ պահանջուած ու պատասխանատուութեան հրաւիրել զինքը։

Հայ կինը ու իր կոչումը իրականացընելու համար։

Հայ աղջկան այս վիճակը՝ իր բարոյական կեանքին դատապարտութիւնն է։ Ու այն կաչկանդումը եւ կապումը՝ որով չրջապատուած է ան, իր ընկերային յարաբերութիւններուն մէջ, կը տարածուի նաեւ իր կեանքի բոլոր պայմաններուն վրայ։ Սարկուած, անկախ ու աբձակ կեանքի մը բոլոր առանձնայնորհումներէն զրկուած, հոգեկան ու բարոյական ախտոր անկումի մը մէջ նուաստացած, ու կոյր նախապաշարումի, մոլեռանդ կեղծիքի վատթար կապանքներովը կաչկանդուած զոհ մը է Հայ աղջիկը, օրուն՝ ընկերութեան մէջ ունեցած դիրքը՝ հեռու է պատուաբեր ըլլալէ՝ օրչափ իր անուանին ու վիճակին, այնչափ ալ այն հաժանքին, որուն մէջ կը սնի ան։

Ցանձնարարելի դիրք մը չէ՝ անշուշտ ասիկա համայնքին այն դատակարգին համար՝ որ կոչուած է վաղուան Մայրը ըլլալու։ Պէտք չէ ուրանալ միեւնոյն ժամանակ թէ, սասր ամրողջական պատասխանատուութիւնը ինքն իր՝ Հայ աղջկան վրայ չէ՝ որ կը ծանրանան, այլ այդ կացութիւնը հետեւանքն է այն դատապարտութեան, ըմբռնումներուն և աւանդական նախապաշարումներու վրայ հիմնուած դրութիւններուն, որոնց մէջ կը ծնի Հայ աղջիկը, որոնց մէջ կը մեծնայ, և որոնցմով չրջապատուած է ան շարունակ։

Դիւրին է հետեւցնել թէ, բարերար քան մը պիտի ըլլար՝ ու չդրութենէ՝ չվրիպեցնել այս պարագան, և արմատական բարեկարգութիւն մը մտցնել այն յոտի դրութեան մէջ, օրուն վրայ կը ձուլուի Հայ աղջկան կեանքի ընթացքն ու ճակատագիրը։ Որովհետեւ պէ՛տք է ընդունիլ վերջապէս թէ, կեղծ համեստութեան, արուեստական պարկեշտութեան, աչխարհէ հրաժարած մգլատած ինքնամփփման, և տուներու անկիւնը չորս պատերու մէջ թխմուած ճգնաւորութեան մը անդրշիրեղեղեան կեանքը, և բարոյական ողբալի անկման և ցեր ու ինքնաճանաչումի չարաչար սպանման այն վիճակը՝ որուն զաւակն է Հայ աղջիկը, քիչ վնասներ չէ՛ որ ունին իր կեանքի ամէն վիճակներուն համար, վնասներ՝ որոնք մերկապարանոց կը յայտնուին ամէն օր տեսնողներու աչքին, և զորս ամբարամանել կարելի չպիտի ըլլար հոս։

Պէտք է ճանչցնել Հայ աղջկան ալ՝ իր նոյն նշանակութիւնը, ներշնչե՛լ անոր՝ ինքնագիտակցութեան զգացումը, և տալ անհատական Անկախութեան և կեանքի պատասխանատուութիւններուն այն առանձնայնորհումը՝ որ իրաւունքն է որ և է բանական էակի, և որով ան բարձրացած պիտի գտնէ ինքզինքը, իր Անհատականութիւնը, ամբողջ իր Ե ը, և պիտի աչք դառնայ անոր։

Աչիկա փրկութեան լուսագոյն ճամբան պիտի ըլլայ՝ բարոյական, հոգեկան ու մարմնական ամէն փորձութիւններու և վտանգներու դէմ, քան կաչկանդումի այն չղթան՝ զոր ծընողքներ ու ընկերութիւնը նետած են իր վրայ, և որ իր Անհատականութիւնը իր մէջ սպաննելո՛ւ միայն կը ծառայէ և հետեւաբար ենթակայ կ'ընէ զինքը ամէ՛ն ազէտի։

Այս մասին տիրող ու ամէն օր աչքի առջեւ եղող երեւոյթները ինքնին պերճախօս են բացատրելու համար թէ, Հայ աղջիկներու վրայ դրուած սեղմումը, որով կ'ուզուի զանոնք ազատ պահել սայթաքումներէ և անկումներէ՝ չի կրնար երբեք ծառայել նպատակին, այլ ընդհակառակը, կը դիւրացնէ անոնց մոլորումը։

Անոր ճշմարտութեան իբր ապացոյց, կարկառուն դրուագով մը վեր հանելու համար նկարագիրը՝ մեր և օտարին որդեգրած Բարոյականին, կըրնամ մէջտեղ դնել սա բացարձակ, գերազանցապէս անհերքելի իրողութիւնը թէ, հակառակ Անգլուհիին վարած սանձարձակ կերպով ազատ կեանքին, կարելի չէ երբեք, իր բոլոր մտերմութիւններուն, առանձնացումներուն ու ընկերակցութեան հարիւրաւոր առիթներուն մէջ մոլորեցնել զայն,—մինչ, բացառութիւնները յարգելով, Հայ աղջիկներէ մաս մը, որ օրվան է ա՛ինչափ պարկեշտ, ա՛ինչափ համեստ, ա՛ինչափ ամօթխած, ա՛ինչափ պատիւին տէր ըլլալ, առաջին անգամ որ ձգուի երիտասարդի մը հետ դուրս ելլելու, մեծագոյն վատնումներեամբ իր պատիւը վանգուած կը դառնայ ասուն։

Աւելի զօրաւոր զուգակշիռ մը չի կրնար ըլլալ կարդեմ երկու բարոյականներուն տարբերութիւնները վեր հանող։

Հաւ Ֆաւրթէ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՕԿՕՆ Ո՞ՒՐ Է

ԱՇԱԻՈՐ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ ՄՕՏԱԼՈՒՏ

Հնարամիտ Թոկօն ապահովաբար խաղ մը պիտի խաղայ, յանկարծ դուրս խոյանալով հեռաւոր ծովերուն մէկ խորչէն։ Այսքան անհոգութիւն ճաքոնցի խիզախ հրամատարին կողմէ երեւակայելի չէ, առանց անաւոր անակնկալ մը ունենալու իրեւ հետեւանք։ Բօսէթվենաքի կը դեգերի ընդհանրապէս ծովեզերքներուն բացերը, արտօնուած երեք ծովային մրցումներուն դիւրութեան վրայ վստահացած, բայց Թոկօն անըմբռնելի է, Թոկօն չկայ մէջտեղը, այն ծովակալը որ գրեթէ կէս տարուան մէջ փնտռուց ասկէց առաջ Ծ. Արեւելքի ռուս արմիրը։ Անգլիական առեւտրական և ուրիշ նաւերը կանոնաւորապէս լուրեր կը հաղորդեն Բօսէթվենաքի նաւատորմին վրայ, առանց կամ նուազ ասոյզ, բայց իբր թէ Թոկօյին ա՛ւրըլլալը չեն գիտեր, աչխարհի զանազան ծովային անկիւններն իսկ պտըտող, և իրենց կեցած տեղերը ծովուիրներուն վրայ ամէն լուր, ամէն գաղանիք ստացող Անգլիացիք արմանք զարմանք կը յայտնեն Թոկօյին ո՞ր ծակը գտնուելուն մասին, իբր թէ բնաւ տեղեկութիւն մը չունին անոր վրայ, և թէ անոր ծրագիրը անքննելի, անվերծանելի խնդիր մըն է։ Շեմակը Անգլիացիք չատ լաւ (կը կատարեն իրենց զինակցական պարտականութիւնը։ Բօսէթվենաքի մարտանաւերուն ծխնելոյզներուն ծայրը անգամ տեսածնուն պէս, կա՛մ, ըսե՛նք, ծովուն բացերը մուխ մը տեսնուն պէս, աչխարհի զանազան կողմերը իսկոյն կը տեղան հեռագիրներ սա՝ մօտ թէ նեպոկթով անցաւ, թէ Բօսէթվենաքի դէպի հիւսիս կ'երթայ, թէ ռուս ծովաբարձ նաւեր Բօսէթվենաքի մօտեցան, են., և այսպէս ճաքոնցիներուն տեղեկութիւններ տալու վստահելի մինչորդներ կը հանդիսանան Անգլիացիք, մինչդեռ քառ մը անգամ չեն պատասխաներ Թոկօյին վերայ, անոր ո՞ւր ըլլալուն գաղանիքը չպարզելու համար, կը պատճեն զայն երեւակայութեամբ մերթ Փիլիպպինոյ բացերը, մերթ Խաղաղական ովկէանոսին մէջտեղը, մերթ Ֆորմոզայի մօտ, մերթ Ֆրէյայի նեղուցին մէջ։ Եթէ կարող եմ, ելի՛ր այս մթութիւններուն մէջէն։ Անգլիական տեղեկաբերութեան այս ձեւը յոյժ օգտակար կ'ըլլայ ճաքոնցիներուն, որոնք իրենց զինակիցներուն ո՛ւրքան երախտապարտ ըլլան քիչ է։ Ապա թէ ոչ, Թոկօն մինչեւ հիմա իր օձիքը ձեռք առած էր անշուշտ անգլիական առեւտրական նաւերուն, և անգլիական ծովային իշխանութիւնք չատ ադէկ գիտեն անոր բուն տեղը, կա՛մ ուղղակի տեղեկութիւններով, և կամ իրենք իսկ բոլորովին անմասն չեն յանձիկայ նաւամարտին ծրագրին պարտաւորութեան մէջ։

Կարելի է ըմբռնել Ռուսաց ժամանակութիւնը մեծ առտին նախապատրաստութեան կամ պատրիկումին այս

նախընթաց չէջանին մէջ։ Թօկօն թերեւս Բօժանէսթվէնսքի եռեան է, Թօկօն թերեւս Վլատիվոսթօքի մօտերն է, Թօկօն թերեւս հանգիստ կ'ընէ ճարտնական նաւանանգաստ մը առնէ, բայց վերջապէս ստոյգ է թէ Ռուսք իրենց երթալիք ջուրերուն մէջ կամ իրենց հիմա գտնուած ջուրերուն մէջ հակառակորդ մը, լրտես մը ունին, որ ի դէպ ժամու պիտի յարձակի իրենց վրայ, բայց ո՞ւր է ատուգիւ՝ չեն գիտեր զայս, և ռնգիտութեան այս մը-տահոգութիւնը նախ բնականաբար Ռուսերուն, երկրորդ՝ հետաքրքիր աշխարհին ջիղերը թունդ կը հանէ իրաւամբ։

Այս անգործութեան չէջանին յարուցակութիւնը իր սոսկալի վտանգները ունի։ Ծարչպի Ռուսք իրենց այս չափազանց երկչոտ յառաջխաղացուժով երթան, դիւանագիտական միջադէպերը հեղհեղէ սուր հանգամանք մը պիտի առնեն Ճարոնի և Ֆրանսայի միջեւ։ Ճարոնցիներուն անհամբերութիւնը նշանակալից է։ Ցայտ յանդիման նշան մըն է թէ Թօկօ կազմ ու պարատ է Ռուսերուն գործը լմնցնելու, քանի որ իր կառավարութիւնը ա՛յս ատաքեան Ֆրանսայի վրայ ինկած է օրպէս զի իր անախորժ հիւրերը հեռացնէ իր գաղթային ջուրերէն։ Ֆրանսա փոփուկ լկցութեան մը մէջ է, կը խոստանայ, բայց չի կրնար կատարել, ոչ թէ Ռուսիոյ ժամանակը օժանդակութիւն մը ընձեռելու մօտ, այլ որովհետեւ խիստ դժուար է Հնդկայինու և Անամի ծովեզերքներուն երկայնքը և անծանօթ ծովածոցերուն մէջ կատարեալ պահակութիւն ընել։ Ուստի կը տեսնուի թէ Բօժանէսթվէնսքի եւ Թօկոյի հանդիպան յեռաձգուիլը երթալով միջազգային կնճռաութիւններ յառաջ բերելու սխուբ արդիւնքը պիտի ունենայ։ Ասկէց զատ, չէզոք Դիւանագիտութիւնը չափազանց երկար ատեն կը զբաղի յառաջիկայ նաւամարտին հետեւութիւններով։ Վերջապէս ինչ պիտի ըլլայ այս բանին վախմանը։ յառաջիկայ նաւամարտը Պաստրազմին ոնոյան մէկ դրուագը չէ, այլ կեդրոնի մը վերջնական գործողութիւնն է, որ պիտի վճռէ իրաց վիճակը Ծ. Արեւելքի մէջ, և որովհետեւ այդ վիճակը վերանատուելու գործը երկու պատերազմիկներէն յաղթականին միայն չի վերաբերիր, յայտնի է թէ այս ձգտեալ կացութիւնը համբերութիւն կը պահանջէ։ Մէկ կողմէն, վաճառականութեան դրեթէ փճացումը Ծ. Արեւելեան ջուրերուն մէջ և ասկէց առաջ եկած նիւթական մեծ վնասները, և միւս կողմէն Ծ. Արեւելքի անորոշ կացութիւնը և կորստալից Պաստրազմին բարոյական ոչ նուազ մեծ վնասները խիստ ծանր կ'ազդեն Տէրութեանց վրայ։ Եթէ Բօժանէսթվէնսքի Ֆրանսական ջուրերուն մէջ ներկայութեան Ֆրանսական միջադէպը փակուի, վախ կայ որ ուսուսամերիկեան միջադէպ մը բացուի Փիլիպպենց առջեւ, բայց կ'երեւի թէ Ամերիկացիք գործը ամուր բռնած են, և իրենց ջուրերուն չէզոքութիւնը բռնաբարելու պիտի չհամարձակին Ռուսք։ Կարեւոր նաւային ուժեր հաւաքած է Ամերիկա այն կողմերը, զրկելով մինչեւ իսկ Օհայօ վիթխարի զրահաւորը, որ ա՛յնքան խիստ վրէժ մը լուծեց Սպանիացիներէն Մէնցի աղէտքին եաքը։ Սակայն, ինչ որ ալ ըլլայ, այս յապաղումը ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ, և, ո՛վ գիտէ, թերեւս Ռուսք այս բաներուն կը սպասեն։

Գերմանիոյ արդի քաղաքականութիւնը բնականաբար կը պահանջէ որ այդ հետեւանքները տեղի ունենան, որովհետեւ Ֆրանսա և Անգլիա ուզղակի գործին մէջ պիտի խառնուին, և Գերմանիոյ առջեւ ազատ ասպարէզ կը մնայ իր ուզած կերպով պայմանագրութիւնը Մարոքի հետ, և կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնելու Ֆրանսան։ Այէն պարագայի մէջ, ռուսեւ-ճարոնական նաւամարտին յետագայումը թէ՛ Անգլիոյ և թէ Ֆրանսայի համար յոյժ անպատեհ է, քանի որ Գերմանիոյ կողմէ Մարոքեան խնդիր մը յարուցուած է։

Բ. ցարձակ անստուգութիւն մը եւս կը տիրէ այս մասին։ Բանակցութիւններ չեն կատարուիր։ Բայց այս պարագան բնաւ քաջալերական չէ խնդրոյն խաղաղիկ լուծման։ Գերման պատուիրակութիւնը Տատ գացած է, ուր կը գտնուին նաեւ անգլիական և ֆրանսական պատուիրակները։ Այն կողմէ անակնկալ մը կը սպասուի։ Կը թուի թէ Մարոք վերջ ի վերջոյ ընդունելով հանդերձ Ֆրանսական մէկ քանի փոքր առաջարկութիւնները, պիտի դաշնակցի Գերմանիոյ հետ առեւտրական անկախ գործողութեանց խարիսխ մը տալով անոր, որ, ի փոխարէն, պիտի ստանձնէ անոր ինքնուրէն վարչութեան պահպանութեան պատասխանատուութիւնը։ Սրբ Գերմանի ու Բարիզի միջեւ ո և է խստակցութիւն չի փոխանակուիր, յայտնի է թէ խնդրոյն ատիրերը երթալով կը կնճռոտին։ Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ Ռուսաց նպաստաւոր նաւամարտ մը մեծ ազդեցութիւն պիտի ընէ Ֆրանսայի Մարոքեան քաղաքականութեան ի նպաստ։ Եւ այս փոքր ծանրութիւններէն իսկ կարելի է մակաբերել թէ միջազգային եւրոպական կացութիւնը այլոր ի՛նչ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Իրաւ է որ Անգլիա իր դիւանագիտութեան բոլոր ոյժը Ֆրանսայի պահանջումներուն կողմը դրած է, բայց Ֆրանսա Ֆրանքեւզերման նոր պատահականութեան մը առեն իր զինակից Ռուսիայէն շատ բան կ'սպասէ, և որպէսզի իր բաղձանքը իրականութիւն գտնէ, պէտք է Ծ. Արեւելքի Պաստրազմը տարբեր դարձուածք մը առնէ։ Ռուսք բնականաբար գոհ չեն որ իրենց զինակիցը նեղ կացութեան մը առնէ դրուէր Գերմանիոյ կողմէն, իրենց՝ Ռուսերուն պատահական ակարութեան կողմէ օգտուելով, բայց որովհետեւ նժարին մէջ հիմա տարբեր չափեր կան, Ռուսիոյ համար կարծուածին չափ անախորժ պարագայ մը չէ սա՛ Մարոքեան կնճռոտութիւնը, որ նորագոյն երեւոյթի մը տակ կը դնէ միջազգային կացութիւնը, ինչ որ Ռուսիոյ գործին կ'ազայ։

Ահա այդպիսի տարբերով կը ներկայանայ այս մէջոցիս միջազգային կացութիւնը, որուն պարզուելուն ժամանակ պիտի օգնէ յառաջիկայ Մեծ Նաւամարտը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՏԱՆՋԱՆԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՋՆՋՈՒՄԸ

(«Սբառնցարտի» մասնաւոր թղթակիցն)

Այէն ոք իր ուշադրութիւնը սրուած ըլլալով Ռուսիոյ մէջ կրօնական ներողամտութեան հրովարտակին, անտես անցաւ գրեթէ թէքինէ հեռագրուած ա՛յն լուրը թէ տանջարանները ջնջուած են։ Բայց այս նորութիւնն ալ միւսին պէս մեծ դէպք մըն է։ Ինչպէս յայտնի է, Չինացիք իրենց կառապետական սովորութիւններուն համեմատ տանջանարաններ ունին, ինչ որ չկայ քաղաքակիրթ երկիրներուն մէջ։ Մինչեւ դարու մէջ Եւրոպա ալ ունէր իր տանջանարանները, բայց քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան համեմատական չափով անհետ եղած են անոնք։ Մինչդարեան Եւրոպան կը տանջէր կրօնական յանցաւորը, մինչեւ որ խոստովանէր իր մեղրութիւնը։ Չինաստանի մէջ այս հին վիճակը դեռ կը մնայ։ Անցեալները Չինաստան զբաղուած ատենս աչքս տեսայ այնպիսի տեսարաններ, որոնք անչուշտ այսուհետեւ տեղի պիտի չունենան նոր կարգադրութեան համաձայն։ Այս ալ կրնայ նկատուիլ իբրեւ մին ա՛յն քայլերէն, որոնցմով Չինաստան ատիճանաբար քաղաքակրթութեան կը դիմէ։ Սրդէն յայտնի է թէ ներկայ պատերազմին արդիւնքներէն մին ալ Չինաստանի մէջ պիտի տեսնանք։ Չինաստան յուսալի է որ Ճարոնը մինակ պիտի չթողու իր յառաջդիմութեան մէջ, և պիտի ալխատի որ Ճարոնի գործակցութեամբ ինք ալ նիւթապէս և բարոյապէս վերածնի։ Արդէն Ճարոնի ապագայ ծրագիրներէն մին ալ Չինաստանի բարեկարգութեան խնդիրն է։ Անուշա Եւրոպայի մէջ ամէն ոք պիտի ուրախանայ տեսնելով որ այդ բազմամարդ և հարուստ երկիրը հեռացնէ պիտի օգտուի իր ներքին ուժերէն, և Արեւմուտքի ու Արեւելքի յարաբերութեանց առանցքը պիտի հաստատուի քաղաքակրթութեան հաւասար բռնի մը վրայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բեթերսպուրկէ և հարաւային Ռուսիոյ մեծ քաղաքներէն առնուած լուրերուն նայելով, Ռուսիոյ անտեսական կացութիւնը կ'ազդուի հեռացնել Պաստրազմին երկարաձգումէն։ Ցայտնի է թէ երկրագործութիւնը բաւական վրնասուած է ո՛չ թէ հունձքերուն անբաւականութեան պատճառաւ, այլ որովհետեւ երկու տարիէ ի վեր ցանքերը կանոնաւոր չափով եղած չեն Պատերազմին պատճառաւ։ Ճարտարարուեստն ալ երկրագործութեան չափ դանուած է։ Վարչապետի մեծ գործարանները իրենց սովորական գործառնութիւնները չեն կրնար կատարել Պատերազմին հետեւանօք։ Արտածմանց և ներմծմանց վաճառականութիւնը մնասուած է, բայց բարեբախտաբար Ռուսիա մեծ երկիր մը ըլլալով՝ անտեսական կացութեան անպատեհութիւնները մէկ անգամով չեն տեսնուիր։ Սակայն պէտք է գիտնալ միեւնոյն ժամանակ թէ Պատերազմը շարունակելու համար Ռուսիա դրամական և նիւթական կարողութենէ զուրկ չէ, ինչպէս նոյնը կարելի է ըսել Ճարոնի համար։ Երկուքն ալ դեռ պահեստի կարեւոր ուժեր ունին երկար ատեն կռիւը շարունակելու։ Ապագայ ո և է յաջողութեան յոյսի մը անհետացումը միայն կրնայ ըլլալ գլխաւոր և, թերեւս, միակ պատճառը Ռուսիոյ համար՝ այս պատերազմէն հրաժարելու։ Եթէ իրօք Բօժանէսթվէնսքի յաղթութիւն Ռուսիոյ համար դժուար է ո և է յոյս դնել անուանեալ չորրորդ նաւախումբի մը վրայ։ Ռուսիա Բօժանէսթվէնսքի արամադրութեան տակ դրած է իր պահեստի և գործօն ուժերուն առաւել կամ նուազ պատերազմական մնացորդները, և այդ պատահելի զօրութեան փճացումէն վերջ, տարիներու մեծ չրջան մը պէտք է վերակազմելու համար նաւային մեծ ոյժ մը Ճարոնի ձեռքէն ծովային տիրապետութիւնը խլելու նպատակաւ, ի՛նչքան հաստատուն ալ որ ըլլայ Ռուսիոյ անհատական և գանձային կարողութիւնը։ Ռուս կառավարութիւնը պատերազմին ներկայ անգործութեան չրջանը պարապ չանցներ։ Հեռ ի հեռ սպասելով հանդերձ ռազմավայրին երկու մասերէն անակնկալ լուրերու, աշխատութիւն մը կը տարուի հաստատ հիմի մը վրայ զետեղելու Ռուսիոյ հպատակներուն կրօնական յարաբերութեանց խնդիրը։ Իրաւ է որ կրօնական ազատութեան մասին նոր յայտարարութիւններ եղան, բայց մանաւոր պարագաներ դեռ ճշդուած չեն, և չի գիտցուիր որ վերջ ի վերջոյ ինչ գործնական խարիսխի մը վրայ զետեղուած պիտի ըլլայ կրօնքի այդ ազատութիւնը։ Քանի որ Ռուսիա Օրթոտոքսի և ոչ-Օրթոտոքսի խնդիրը վերցուց, ինքին կը հետեւի թէ իւրաքանչիւր եկեղեցի ազատ և նոյն իսկ պարտաւոր պէտք է ըլլայ իր իսկ ձեռքով մատակարարելու իր եկեղեցական և կրթական կալուածներուն վարչութիւնը։ Այս խնդրոյն լուսաբանութիւնը միայն կրնայ իբրեւ փորձ ծառայել կրօնական վերջին արտօնութեանց, որոնցմէ Հրեաներն այ պիտի օգտուին ի մտոյ, ինչպէս լրագիրները ծանուցին։ Արտօնութենէն ոգին այս մտքով բմբռնուելով, կը տեսնուի թէ ռուսեւճարոնական Պատերազմը սկսած է իր մասնաւոր արդիւնքները ունենալ նաեւ Ռուսիոյ անտեսական քաղաքականութեան վրայ։ Երկրագործութեան վիճակը բարւոքելու և ճարտարարուեստական ձեռնարկութեանց եւրոպական ձեւով մշակ մը տալու համար ծրագիրներ պատրաստուած են, կ'ըսեն Բեթերսպուրկի թերթերը, և որոնց բարւոք գործադրութենէն նիւթական և բարոյական մեծ մեծ առաւելութիւններ կ'սպասուին։ Երկրագործական կեդրոններուն չափերը և պէտքերը մօտէն ուսումնասիրող և երկրագործներուն կացութեան մօտէն տեղեակ անձնաւորութիւններու կարծիքները ուզուած են, Զարին հրամանաւ, պէտք եղած դարմանը փութացնելու համար։

Հետեւաբար, եթէ հիդ այս միջոցիս Բօժանէսթվէնսքի և Վիլ իրենց պարտաւորիչ անգործութեամբ ա՛յնքան չեն շահագրգռեր Ռուսերը, բայց աշխատական կացութիւնը բարդաւոր վիճակի մը վերածելու խնդիրը տակաւ յառաջդիմութիւն կ'ընէ Ռուսիոյ մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԱՐԻԶ, 10 Մայիս.— Պաստրազմական չրջանակներու մէջ կատարելապէս լռութիւն կը պահուի կիրակի օր, Ֆրանսայի չէզոքութեան մասին ճարտնական դեսպան Մ. Մարգոնոյի և Արտաքին գործոց նախարար Մ. Տելքասէի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան վրայ։ Թէեւ հաղցումներ եղան Մ. Մարգոնոյի և Մ. Տելքասէի, բայց անոնք յայտարարեցին թէ չեն կրնար բան մը ըսել, ոչ ալ իրենց տեսակցութեան վրայ ո և է տեղեկութիւն հաղորդած են ո՛ և է գործակալութեան։ Ֆրանսական դահլիճը պաշտօնապէս հարցուց Մ. Մարգոնոյի և Մ. Տելքասէի տեսակցութեան վրայ թերթերու և հեռագրական գործակալութիւններու տուած տեղեկութիւնները։ Արտաքին գործոց նախարարը և ճարոնական դեսպանը նոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենան չէզոքութեան խնդրոյն վրայ։ Կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնսդաուն ծանուցագիր մը ուղղեց Մ. Տելքասէի։ Անգլիական Մամուլը կը շարունակէ խօսիլ չէզոքութեան վրայ։ Ֆրանսայի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Մամլագիր հեռագիրներ դրկուեցան Ծ. Արեւելքի Ֆրանսական նաւաստիներին հրամատար ծովակալ Փանքիէռի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը Դեղին Տետրակ մը պիտի հրատարակէ, Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ Ֆրանսական չէզոքութեան խնդրոյն վրայ։ Բարիզի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ, վասն զի ծովակալ Բօժանէսթվէնսքի հակառակ Ֆրանսայի պահանջումներուն, դեռ կը յամառի մնալ Հնդկայինի ջուրերուն մէջ։ Վախ կը յայտնուի թէ մի գուցէ Ֆրանսա դժուարութեանց բաղխի հանդիպի։ Ֆրանսական գլխաւոր թերթերը կը պահանջեն որ վերջ տրուի միանգամ ընդ միշտ՝ չէզոքութեան այս խնդրին, որովհետեւ եթէ Ռուսք կ'օգտուին չէզոքութեան բռնաբարումէն, ընդհակառակը Ֆրանսացիք կը տուժեն, և կրնայ ըլլալ որ կնճռոտութիւններ ծագին ասկէց։ Ճարոնական դեսպան Մ. Մարգոնոյի ըրած բողոքին վրայ Ծովային պաշտօնատուն ազդու հրամաններ զրկեց Ծ. Արեւելքի Ֆրանսական նաւաստիին հրամատար ծովակալ Փանքիէռի, որպէս զի տէն միջոց ի գործ դնէ ռուս նաւատորմը հեռացնելու համար չէզոք ջուրերէն։ Ցայտ կայ որ յաջողի այս ձեռնարկը. ապա թէ ոչ՝ շատ ծանր հանգամանք մը պիտի առնայ միջազգային կացութիւնը։

—Ճարոնական դեսպան Մ. Մարգոնոյ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.— Ես անձնապէս այնպէս կը կարծեմ թէ չէզոքութեան այս խնդիրը խաղաղութեամբ պիտի կարգադրուի, և կնճռոտութիւններու առաջքը պիտի առնուի։ Թէեւ Ճարոն շատ լաւ գիտէ որ բացէ ի բաց կը բռնաբարուին չէզոքութեան կանոնները, բայց համբերութեամբ կը սպասէ որ խաղաղութեամբ վերջ տրուի խնդրին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Սբէնսբր ծանոյց արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնսդաուն թէ հարցապնդում պիտի ուղղէ Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ Ֆրանսայի կողմէ չէզոքութեան բռնաբարման վրայ, ի մէջս Ճարոնի։ Լորտ Սբէնսբր պիտի խնդրէ որ Լէնսդաուն որոշապէս պարզէ Անգլիոյ դիրքը այս խնդրոյն մէջ, որպէս զի Անգլիացիք գիտնան թէ իրենք ի՞նչ պարտաւոր են ընել այս խնդրոյն մէջ։ Վարչապետ Մր. Պալֆուր գոհացուցիչ բացատրութիւններ տուաւ անգլիական Խորհրդարանին մէջ, Հնդկայինու ֆլանկերներուն մէջ չէզոքութեան պահպանման խնդրոյն վրայ։ Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ չէզոքութեան պահպանման խնդիրը ծանր հանգամանք մը առացաւ։ Մեծ յուզում կը տիրէ Լոնտոնի մէջ, վասն զի կը վախցուի որ Ճարոն պահանջէ Անգլիայէ որ իրեն օգնէ Ֆրանսայի դէմ։ Անգլիոյ և Ճարոնի միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը կը արամադրէ որ Անգլիա օգնէ Ճարոնի, երբ ի հարկին Ճարոն այսպիսի պահանջում մը ընէ։ Վախ կայ որ մի գուցէ Անգլիա այսպիսի հարկի մը մէջ գտնուի։

—Անգլիական լրագիրները կ'ըսեն թէ լաւատեղեակ անձնաւորութիւն մը յայտարարեց որ բռնակցութիւններ սկսան Անգլիոյ և Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարներու միջեւ, Հնդկայինու խնդրին վրայ։ Ֆրանսական արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ վախ կը յայտնուի որ մի գուցէ Ճարոնցիք հաշտութեան կնքումէն վերջ յարձակին Հնդկայինու վրայ, քանի որ այժմ խիստ զբաղուած են Ֆրանսայի դէմ։ Բանակցութիւններ կը կատարուին, որոշելու համար թէ Անգլիա ի՞նչ ընթացք պիտի հետեւի, երբ Ճարոնցիք այսպիսի բան մը ընելու ելնեն։ Լորտ Լէնսդաուն հաւատաց Մ. Տելքասէի որ Անգլիա իր ազդեցութիւնը պիտի գործածէ այսպիսի պատահականութեան մը առաջքը առնելու համար, և եթէ նոյն իսկ Ճարոնցիք յարձակելու ըլլան Հնդկայինու վրայ, Անգլիացիք չպիտի մասնակցին կռիւին։

—Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի թէ Ճարոնցի Մ. Քուսլէ, որ պաշտօնական հանգամանքով զրկուած է Ամերիկա, հաւ մը խօսելով Նիւ Եորքի մէջ, յորդոր կարդաց որ Մ. Նականդչերը ամբողջ Ծ. Ասիոյ մէջ մացնեն ամերիկեան և անգլեւաքսոն գաղափարներ, և զօրաւոր նաւատորմ մը կազմեն, բաց դուռի քաղաքականութիւնը և Չինու ամբողջութիւնը պահպանելու համար։

— Սեզդրել Նիւզի Բեթերսպուրկի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ ռուս ծովային պաշտօնարանը դարձեալ հեռագրեց ծովակալ Բօժանէսթվէնսքի որ յարգէ Ֆրանսայի չէզոքութիւնը և մեկնի Ֆրանսական ջուրերէն։

—Շանկայէ կը հեռագրուի թէ քաղաքին ճարոնական հիւպատոսը բողոքեց որ, նաւեր մեծ քանակութեամբ ածուխ կ'առնեն Պալթիկի նաւատորմին յանձնելու համար։ Ճարոնական հիւպատոսին այս բողոքին վրայ, նաւահանգստի վերատեսուչը արգիլեց այս տեսակ հինգ նաւերու, մեկնիլ նաւահանգիստէն։

—Կը կարծուի թէ Բօժանէսթվէնսքի և Նէպոկաթովի տարմիղները Թանչինի առջեւ պիտի միանան իրարու։ Ճարոնական նաւատորմը Դեղին ծովուն մէջ կ'սպասէ ռուս նաւատորմին։ Սինկապուրէն կը հեռագրուի Տէյլի Մէյլի թէ ճարոնական նաւատորմը կը գտնուի Զուլիմայի նեղուցին մէջ. իսկ ճարոնական նաւատորմին մէկ մասը կը հսկէ Վլատիվոսթոքի վրայ։

ԲԱՐԻԶ.— Նաթրանկէն (Բոյինկին) հեռեւեալը կը հեռագրեն Ռիւթերի.— Բօժանէ-թվէնսքի ծովակալը ոչ քանի մը օրէ ի վեր Վա՛ֆոնկի ծովածոցին բացերը կը գտնուէր, այս առաւ իր ամբողջ նաւատորմովը հեռացաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ (Պաւսօգական).— Սպարապետ Լէնէվիչ հեռեւեալը կը տեղեկագրէ կայսր.— Վլատիվոսթոքի մեր Թորփիլանաւերը ճարոնական ծովեզերին մօտ հեռազօաւութիւն մը կատարած տեսնին, եէզօ կղզիին արեւմտեան կողմը, 15 մղոն հեռաւ, հանդիպեցան ճարոնական երկրորդ առագաստանաւի մը և զայն գրաւեցին։ Թորփիլանաւերուն հրամատար նաւապետ Ռատէն իր նաւը առաւ առագաստանաւին 9 մարդիկը և նաւն ալ կապելով Վլատիվոսթոք տարաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— «Նովոյէ Վրէմա» կը ծանուցանէ թէ Ճարոնցիք իրենց գլխաւոր ոյժերովը կը պատրաստուին ճակատամարտի, Լիաոնոյի մէկ գիծին վրայ հաւաքուելով։ Առաջապահները կը քալեն առուական մը թեւին դէմ Ֆաքսմէն Ռազրիչէն մանզ ճամբուն վրայ՝ Բալիթոն գիւղին մօտ։ Ճարոնական հեծելազօրքերն ալ միեւնոյն ժամանակ կը յառաջանան։ Ռուս հեծելազօրքերը օրոնց կ'ուզեցին յառաջապահներու հետեւակները, եա կը մղեն շարժումը։ Այդ շարժման կարեւորութիւնը դեռ սահմանուած չէ, բայց կը կարծուի թէ քիչ ատենէն ճակատամարտներ պիտի կատարուին ընդարձակ սահմաններու վրայ։

—Ռուս զորակալութիւնը Մայիս 8 թուով կը տեղեկանայ հանգուցեալ Ինէն.— Ընդհանուր կացութիւնը տակաւին փոխուած չէ, սակայն ռուսական ձախ թեւին ճակատին վրայ ճարոնական ստուար զօրութիւն մը երեւցաւ՝ քանի մը հեծելախումբերէ բաղկացած և թնդանօթներով։ Կարելի է որ ցոյց մը ըլլայ։ Կը կարծենք սակայն թէ սկզբնական որոշութիւն է յարձակողական մը, որուն Ռուսերը կը սպասեն վարկեանէ վարկեան։ Մէջենչօ զօրավարին վերքերը բժշկուելու վրայ են։ Ցաղ չոր է և ճակատամարտի յարմար։

ԼՈՆՏՈՆ. Թօքիոյէ կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆի».— Ճարոնական կառավարութիւնը 1904 Դեկտեմբերին Բեդերսպուրկի Միացեալ Նահանգաց դեսպանին միջոցաւ առաջարկած էր որ զերիներու փոխանակութիւն կատարուի։ Այս անգամ, Թօքիոյի ֆրանսական դեսպանը ծանոյց ճարոնական կառավարութեան թէ Ռուս կառավարութիւնը կ'ընդունի այս առաջարկը։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Մերպիական 91 միլիոն ֆր.ի նոր փոխառութեան 43 միլիոնը յատկացուեցաւ այլազանարուած թշնդանօթներու գնման և 30 միլիոն ալ նոր երկաթուղիներու շինութեան։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Կլոպ» կը հերքէ այն լուրը թէ Անգլիոյ նաւային ռազմափորձերուն յետաձգումը հետեւանքը եղած ըլլայ Ճարոնի և Ֆրանսայի ձգտեալ կացութեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Գրօն. Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս, Տ. Գարրիել եպս. Տ. Կարապետ Սեթեան և Տ. Սանասարեան Ա. քահանաները։ Քաղաք. Ժողովէն՝ Գրիգոր էֆ. Խարան, Մկրտիչ էֆ. Աստեան, Միհրան էֆ. Սեթեան և Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան։

1.—Կարդացուեցաւ յատուկ Ժողովոյ Աւարիոյ Վսեմ. դեսպանին մէկ գիրը, որով Պառն ոը Քալիչէ Մաճառ Կառավարութեան շնորհակալիքը կը յայտնէր այն հոգածութեան համար, որով 200 տարիէ ի վեր Նիկոմիդիոյ Հայոց գերեզմանատան մէջ պահուած էին էմէրիկ աէ Թէօգիոլի Մաճառ իշխանին ոսկերոտիքը։ Շնորհակալութիւն կը յայտնէր նաեւ այն դիւրութեանց համար որ վերջերս ցոյց տրուած էր այդ ոսկերոտեաց Մաճառստան փոխադրութեան առթիւ։ Ս. Նախագահը տեղեկութիւն տուաւ նաեւ թէ Մաճառ կառավարութեան կողմէ 6000 ֆր.ի գումար մը նուիրուած է Նիկոմիդիոյ եկեղեցիին և գպրոցին պէտքերը հոգալու համար։ Ժողովը գոհութեամբ լսեց այդ տեղեկութիւնները։

2.— Ս. Նախագահը տեղեկութիւններ հաղորդեց Ժողովին Ս. Էջմիածնայ և Ս. Երուսաղէմի խնդիրներու նկատմամբ։ Ժողովը հասու եղաւ թէ պէտք եղած միջոցները ի գործ դրուած են անոնց կարգադրութեան համար։

3.—Վարչական նախագիծ որոշմամբ Տ. Յովհան քահանայ Մանդակունի, Պուլկարիոյ փոխանորդ կարգուած էր, սակայն ինչ ինչ պարագայից պատճառաւ գործադրութիւնը ցարդ տեղի ունեցած չըլլալով, ժողովը ոչնչայ որ պէտք եղած պաշտօնական գործադրութիւնները կատարուին այլեւս և նորընտիր Գաբ. փոխանորդը անցնի իր պաշտօնին գլուխը։

4.— Խառն ժողովը Եգիպտոսի գաւառական Վարչութեան առաջարկութեան վրայ որոշեց նորընտիր առաջն. փոխանորդ Տ. Յարութիւն քահանայի պաշտօնին վերաբերեալ կայս. Գիրքը խնդրել Բ. դռնէն։ Եւ միւս կողմէ յանձնարարել գաւառական ժողովին որ, մինչեւ աշուն տեղի ունենայ առաջնորդին ընտրութիւնը։

5.— Անդրիանուպոլսոյ գաւառական Վարչութի նը առաջնորդի ընտրութեան հրաւանգ և ցանկ խնդրած էր։ Ժողովը ընդունեց եղած առաջարկութիւնը և գործադրութիւնը վերապահեց առաջիկային։

Ժողովը ասանցմէ զատ զբաղեցաւ մէկ քանի յարաբերական խնդիրներով։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Խառն Ժողովի նիստէն վերջ ընկերակցութեամբ Ղալաթիոյ եկեղեցիին խնամակալութեան անդամներէն Մարտաեան էֆ.ի այցելեց Կեդր. վարժարանը, և դասարանները զատ զատ այցելելով աչքէ անցուց ուսանողներուն ուսումնական վիճակը։ Ցետոյ թէ Ուսումնարանի և թէ Նախակրթարանի բոլոր ուսանողներուն չաքար բաժնուեցաւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՑՐԸ առջի օր Դասական գործոց պաշտօնատունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Կրոնից Տեսուչ Զիվէր պէյի հետ։

ՎԱՆԱՆ չորս վանքերուն Տփղիսի մէջ ունեցած կալուածներուն խնամակալ կարգուեցաւ Տփղիսի Ս. Սարգիս վանքին վանահայր Տ. Եփ.եմ վարդապետ։

ՏՈՐԷՆՏԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԻՄՆԱՐԿԷԲԸ. Տարենսկեն կը գրեն մեզ.—Մանզուէ Հայաթերթը անցեալ չաքթու եկաւ հաղորդել այն բերկրարիթ լուրը թէ՝ տեղւոյս աւերակ եկեղեցւոյ վերաշինութեան կայս. բարեհաճ իրաւէն եղած է և Ֆէրմանն ալ յանձնուած է Ազգ. Պատրիարքարանի՝ որ ճամբայ հանած է զայն զրկելու համար Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, որուն հոգեւոր իրաւասութեան տակ կը գտնուի սեր վիճակը։ Այս լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց բոլոր տեղացիներուս, որ ամբողջ 10 տարիներէ ի վեր զուրկ էր եկեղեցիէ մը։ Ն. Ս. Օծութիւն իր կարգին ժամ առաջ հոս փութացնել հաճած էր կայս. Ֆէրմանը գործի սկսելու համար հարկ եղած նախնական հրահանգները տալով տեղւոյս Առաջ. Փոխ. Արժ. Տ. Դաւութ Հօր, որ յաջորդ օրը Կայս. Ֆէրմանը յատուկ պաշտօնագրով մը ներկայացուց Վսեմ. Գայմագամին և հրաւիրեց նորին Վսեմութիւնը ներկայ գտնուելու համար եկեղեցւոյ հիմնարկէքի հանդէսին։ Մարտ 13ին կիրակի օր ժամերգութեանց պահուն Առաջ. փոխանորդը բեմէն բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր թագաւորութեան համար։ Նոյն օրը արարողութիւններէն եաք ժամը հին կառավարական պաշտօնէութիւնը փութաց աւերակ եկեղեցւոյ վայրը՝ որ լեցած էր խուռն բազմութիւնով մը։ Ժողովրդեան ուրախութիւնը անկարգրելի էր, անոր համար որ, ինչպէս ըսի, Տարենտեցին 10 տարիէ ի վեր զրկուած էր իր սրբավայրէն և գրեթէ բացօթեայ կը կատարէր իր արարողութիւնները։ Երգեցողութիւններէ և ճառերէ վերջ ժողովուրդը բարեպաշտիկ ղացմամբ լցուած, չէր ուզեր նոյն իսկ համբերել որ յաջորդ օրը լուսնար գործին սկսելու համար, ուստի Առաջ. Փոխ. հայրը տեղի տուաւ ազօթքով մը գործի սկսելու մասին իրեն եղած սիրաշնորհներուն, և «Ուրախ լեր Ս. Եկեղեցի» շարականը երգեցիկ մանուկներու կողմէ երգուելէ յետոյ բրիչի առաջին հարուածը արուեցաւ Առաջ. Փոխանորդ հօր կողմէ։ Քիչ վերջ տեսնելու արժանի տեսարան մըն էր ժողովուրդին ժրաջան աշխատութիւնը՝ որով մէկ քանի ժամ վերջ տեղ տեղ քարի, և ժողովուրդին բարեպաշտութիւնէն նախապէս նուիրուած առաղնի դէզերը բարձրացան։ Ցուսալի է որ այս եռանդով Տարենտեցին ժամ ժամանակի մը մէջ կանգնէ իր եկեղեցին։

—Տեղւոյս հայ ժողովուրդին մխիթարութեան մէկ պարագան ալ իր վարժարանն է, որ բաւական գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Փետրվար 21ին աշակերտներուն վեցամսեայ քննութիւնը տեղի ունեցաւ ուրկէ յայտնի եղաւ թէ թաղ. Տարենտը ջանք չէ խնայած վարժարանին ուսումնական վիճակին բարելաւմանը համար։

ՈՒՍՈՒՄՆ. Տարդոյ Առենապետ Տօքթ. Աճէմեան պէյ Դշ. օր Մաքրիքէօյի Տաճեան Ազգ. երկսեռ վարժարանը այցելած է և երեք ժամէ աւելի հոն մնալով բոլոր դասարաններու աշակերտաց ուսումնական ու ֆիզիքական վիճակը քննած, վարժարանին ամէն մասերը աչքէ անցուցած և

խիստ գոհ մնացած է վարժարանին թէ ուսումնական վիճակէն և թէ կարգապահութենէն, Տ.Թ. Աճէմեան պէյ մասնաւոր կերպով գնահատած է աղոց և չէնքին մաքրութիւնը և իր գոհունակութիւնը յայտնած է վարժարանին տեսուչ Գօլսա էֆ. Գէզազեան։

ԳԱՆՏԻԱՑԻ Թաղ. Խորհրդոյ նախորդ անդամներէն Գաղտասար էֆ. Կարապետեան կը ներքէ այն լուրը թէ Ս. Գասարիաբ Հօրմէն խնդրուած է 300 ոսկիի հանգանակութեան մը հրատարակել, տեղւոյն եկեղեցիին մէկ քանի հին կալուածները նորոգելու համար։ «Մենք բնաւ լուր չունինք, կ'ըսէ, այդ տեսակ բանէ մը և ի վերջոյ հասկցանք թէ Տ. Գէորգ քհ. Հիրիւզեանի կողմէ ինքնաբերաբար եղած է, առանց Թաղ. Խորհրդոյ և ժողովուրդին գիտութեան։ Արդէն տեղւոյս մէկ քանի իշխիրցի ազգայինները խստացած են իրենց մէջ հանգանակութիւն մը կատարելով նորոգել նոյն կալուածները»։

ՍԿԻԻՏԱՐԻ Ց. Խաչ եկեղեցիէն կը գրեն մեզ որ Աւագ շաբթուն Իճառիէի վարժարանին ի նպաստ լաւ սովորութեան շրջագայած պնակն այս տարի ալ թէ՛ Աւագ Հինգշաբթի և թէ Զատիկ առաւօտն Իճառիէցի ծանօթ անձնաւորութեանց կողմէ շրջագայուած է։ Միայն Ճրագալոյցի իրիկունը չէ պատցուած, որովհետև Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը իրեն ներկայացող անձէն խնդրած է Գուզլճնաքի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ թուղթ մը ներկայացնել, Իճառիէի վարժարանին համար եկած շաբաթը հատատազ։

ԱԶԳ. ՀԻՄՆԴԱՆՈՑ. — Հիւանդանոցին կալուածներէն Բերա Հիւսէյին ազա թաղ Գիւլպիլարէի փողոց 75 թիւ 102 կանգուն գետնին իւրաքանչիւր կանգուններին վճարուն (60) դրուշ դին տուող կայ, ուելի գէն տալու փափաքողք թուակալէս մինչև 15 օր կրնան դիմել Հիւանդանոցիս դրասենեակը, ի Մեծ Նոր խան միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։

—Հիւանդանոցիս դէմը գտնուած կանկառանոցին ներկայ 1905 տարւոյ բերքը ամբողջովին աճուրդով պիտի վաճառուի, գնել փափաքողք կը հրաւիրուին ներկայանալ հոգաբարձութեան դրասենեակը, ի Մեծ Նոր խան յառաջիկայ երեքշաբթի 3 Մայիս ժամը հինգ 8ին, միասին ունենալով պատաւոր երաշխաւորութիւն։

— Տ. Խորէն քհնյ. Քիւրքճեանի դստեր վաղամեռիկ Օր. Սրաքիի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցին Սեպուհ էֆ. Սաեփանեան (Եգիպտոս)։

ԱԶԳ. — Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ամեն. Ս. Գասարիաբ ժամուցանել յառաջիկայ հինգշաբթի (28 ապրիլ 1905) և իր հոգեւոր և պերճախօս քարոզութեամբն հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ղալաթիա, 23 ապրիլ 1905

Մանօթ. — Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 1, Ս. Գասարագի՝ 2 ու կէս։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Մաքրիգիւղի նախկին Թաղական Խորհուրդին հրաժարումէն ետքը, երբ նորընտիր ատժամեայ Թաղական Խորհուրդը պաշտօնի գլուխ անցաւ, անանկ կարծեցինք թէ, Թաղին եկեղեցին ու դպրոցը նոր փայլ մը պիտի առնուն, յնորհիւ նոր անդամներուն անձնուէր ջանքերուն։ Սակայն ցարդ գործնական արդիւնք մը չկրցանք տեսնել, կա՛մ անոր համար որ նորընտիր անդամները Մաքրիգիւղի ըլլալէ առաջի... հէ՛ր են Թաղին, Սամաթիայէն և ուրիշ տեղերէ, և կա՛մ անոր համար որ, կրթական ու եկեղեցական գործերուն հանդէպ ցոյց տրուելիք անձնուիրութիւնը կ'ուզեն ուրիշներու գործադրել տալ։ Այսպէս, անդամներէն մէկը իւղագնի համար նուիրատուութիւն հաւաքելու կ'ելլէ, և ինչպէս պէտք էր, փոխանակ ցանկին գլուխը ինքզինքը փայլեցնելու կարեւոր գումարով մը, շիտակ Թաղեցիներուն վրայ կը վազէ, որպէս զի իրենց անունը արձանագրեն, և անոնց սրտաբուխ քանկոնվն ալ չգոհանալով, կը պնդէ որ սա՛չափ օրա կը վայլէ գերուելի իրենց։ Եւ ասիկա կ'առաջարկէ այն տեսակ մարդոց՝ որոնք իրմէ նիւթական անհամեմատ կերպով նուազ կարողութեան տէր են։ Անշա՛նչ ասիկա ճարտարութիւն մը է, որ թերեւս մեր նորընտիր Թաղականներուն տրուած է։ Աւելին կայ։ Թաղական Խորհուրդի առաջնակարգ, եկեղեցիին ու դպրոցին բազմաթիւ անմիջական կարօտութիւնները մէկդի թողած ապահովաբար ինքզինքը գործի վրայ ցոյց տալու համար, կամ անոր համար որ ա՛նչափ հարստացուցած էր եկեղեցիին անուանը՝ որ օսկին կը յորդէր վաղօրեայ դրամարկղէն, գողարիկ մատածումը կ'ունենայ իր վճառատան մէջ... «տունը մե-ցած» բացա մը՝ բանածին պէս եկեղեցի բերելու, փոխարէն 14 ոսկի քաշելով անուէն։ Կը տեսնէ՛ք թէ ի՛նչ շնչախարիկ գործունէութեան մը վրայ է մեր ատենապետը։ Չենք գիտեր թէ եկեղեցիին ամէն պակասը գոցած ու գործը մինակ բասա՞ մը էր մնացած՝ որ փութաջան ատենապետը իրեն առաջին զբաղում մը կ'ընէ՝ դրամարկղով մը օժտելու եկեղեցին, թէ կիրակի օրերը անոր երեսը նայելու համար է որ կը անկէ զայն հոն։ Արդեօք մէջը ի՞նչ պիտի պահէ, միւս դրամարկղէն յորդած ոսկիները, թէ մուկ պիտի խաղցնէ անոր դատարկ դրամներուն մէջ, քանի որ, եկեղեցիին ունեցած միւս դրամարկղը իսկ՝ շատ անգամ կը մսի դատարկութենէն։

ԾՆՈՂ.

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԱՀ

Ցաւօք կը լսենք թէ Մէհ. Գրիգոր էֆ. Աբիսողոմեան, հայր ծանօթ գրագէտ Մանրկ Զիթէ-Սալաֆի, կնքած է իր մահկանացուն Դատարգիւղի մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր ժամը 3½ին տեղւոյն Ս. եկեղեցւոյն մէջ։ Մեր ցաւակցութիւնները։

* * *

Սկիւտար, Իճառիէ, Զիթէ-Գաբալ փողոցը բնակող Հայկ էֆ. Աւետիսեան երէկ առաւօտ յանկարծական մահուամբ հոգին աւանդեց։ Որդին էր անուանի Անգլիական հանգուցեալ Աւետիս Գասուէլիի։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր ժամը 8ին, Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՏԻՍՐ Վ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (Գալիս).— «Տօպլին» ծոպեր չենել առաջ վաճառական մը կը փափաքի ուսումնասիրութիւն մը ունենալ ձեզ հետ «տօպլին»ի յատուկ մեքենայի մը մասին։ Ուստի կը խնդրուի ձենէ խմբագրատուէնէն առանալ սոյն վաճառականին հասցէն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 27 Ապրիլ Հարեւանցաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին օրան	38½-38¾	փարա
» երկրորդ »	37½-38	»
Մախլիւթ »	34-35½	»
Զավտարը »	31-32	»
Սէրթ առաջին, օրան	36½-37	փր.
» միջին տեսակ	34½-35½	»

Այսօր ժամանեց 4 վագոն ցորեն Ա. նասալ։

ԱԼԻՒՐ

Ցեղական քրմա Ա. պարկը	72	դր.
» » Բ. »	68-70	»

ԹԵՓ

Օրան 18½ փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօսէյնէճ 13—13¼ դրշ. դրիւք

Կարդալ Մանման Փաշա, Խ. ՖԷՍՃԷԵԱՆ դեղարանի եւ միջատասպան փոշիին ազդու Դ. երեսը

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

10 Մայիս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99 05
Ռէնթ	(Tab. Turcs)	383 —
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv. Unif.)	88 55
Ցրկաթուղի	(Lots Turcs)	135 —
Գանգ Օթթ.	(Banque Ott.	605 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	93 —

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Պապը Վալտի Սէրասքէրի մուհասէպէթը ուժուժիլ սարիէսի ալթընճը չիպէսի միւարիր սատա. Բասիմ էֆ. հարէթլէրինէ իթքինի, վէ սիւվարի սարիէսի Թարիրիաթ գալէմի սընրիքը սալիս քէթէկսիսիէն Մէհմէտ Սաատէտտին վէ սընիքը բապի քէթէպսինէն Ֆերիտ էֆ.-ի էրէ պէյինի ռիւթպէլէրէն Մէհիտի նըշանը զիյանլարը իհսան պույրուլմուշ սը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՀԵՂԻՆ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Կ. Իրարիս առջի օր Կայս. Պալատ գնաց և տեսակցութիւններ ունեցաւ քանի մը բարձր պաշտօնատարներու հետ։

ՄԻՎԼՈՒՏԻ ՏՕՆԸ. — Իսլամաց Մարգարէին ծննդեան օրին առթիւ աղաս պէտք արձակուին իրենց պատիժին երկու երրորդը լրացնող բանտարկեալները։ Դատական նախարարութեան հրահանգին վրայ Ոստիկանութիւնը կը պատրաստէ արձակուելիքներուն ցանկը։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԻՍՊԱՆ Գ. Մարշալ և Տիկինը, որոնք Լորէյ պանկանաւով պտոյտ մը կը կատարեն, երէկ առաւօտ Միտիլլի հասան և պատշաճ մեծարանքներով ընդունուեցան տեղական իշխանութեանց կողմէ։

ՀԱՑԵՐԸ.— Քաղաքակրթութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ թէ Գալսոյ և թէ գաւառներու մէջ հացի պատրաստութիւնը առողջապահական կանոններու հայեցմամբ կատարուի։ Սապահ այս առթիւ դարձեալ կը շեշտէ պէտքը մեքենական փուռերու, քանի որ մեքենայով պատրաստուած հացերը չատ մաքուր և առողջապահիկ կ'ըլլան, քան ոտքերեանները։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԻՍՊՕՆ Իմբէրիալի մարքիզը, դեսպանուհին և Ա. Թարգման Մ. Քանֆիա երէկ առաւ իտալական չոգենաւով Հռոմ մեկնեցան արձակուրդով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Աչխատող կիներու պաշտպանութեան համար չատ նըպատաւոր օրէնք մը հրատարակուեցաւ Պուլկարիոյ մէջ։ Այս օրէնքը կ'արգիլէ մասնաւորապէս ամէն տարիքի գործատուորուհիներու գիշերային աշխատութիւնը ամէն հաստատութիւններու մէջ բացի տուներու մէջ աշխատողներէն, երբ ընտանիքին դուրս աշխատողներու թիւը հինգէն վեր չէ։ Առ առաւելն 10 ժամ պէտք է աշխատին գործատուորուհիները։ Այս օրէնքին հակառակ գործատիրներու առթիւ գանձուելիք տուգանքները իրը դրամագլուխ պիտի ծառայեն ընկերային ապահովագրութեանց հաստատման։

—Կեղծ մարքներով, վաճառականներուն ապրանք ղլկող գործարաններէն մեծ մասին վաճառքները գրաւուեցան մաքսային վարչութեանց կողմէ։

—Պուլկար թերթերը կ'ըսեն թէ Թիման օրը միայն Սոֆիայի մէջ 12 հազար ոչխար մորթուած են զատկական ասներուն առթիւ։

—Պուլկար կառավարութիւնը պաշտօնապէս հրաւիրուած ըլլալով, պիտի մասնակցի Լիէժի ցուցահանդէսին առթիւ գումարուելիք մանկավարժական համաժողովին։

ՀԵՌԱԴՐԱԴԻՄ. — Ֆռայի հեռագրաթելին Գոնիայէն Ատանա չինուած մասը մինչեւ Էրէյլի աւարտած ըլլալով, մօտերս պիտի միացուի Ատանայի գիծին։

ԼԻՌԻԱՆ ԿՏԱԿԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատի առաւ թէ անոք ու հիւանդոտ անձեր իրենց սեփական կալուածները եւն. երբ ուրիշին նուիրեն, դիրենք խնամելու պայմանով, յանախ այդ պայմանը չի յարգուիր և կալուածներու եւն. «ֆէրաղ»ի ու «ինթիքալ»ի գործողութիւնները կատարուած ըլլալով, այդ անոք ու հիւանդոտ անձերը կը մնան։ Հետեւեալով որոշեց որ խնամելու պայմանին գործադրութիւնը ստուգելու համար պաշտօնեայ մը կարգուի որ պատկանելով դատարանէն անձի մը հետ թաղերու իմամներուն և մուխթարներու միջոցաւ քննութիւն կատարեն։ եթէ հաստատեն թէ կալուածը ստացող անձը չի խնամեր զայն նուիրողը, «ֆէրաղ»ի ու «ինթիքալ»ի գործողութիւնը չեղեալ նկատուի, կալուածը առաջուան տիրոջը վերադարձուի և կալուածագիրը սրբագրուի։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Մաքսային վարչութիւնը օսմ. ծովեզերքներու պահպանութեան համար երկու եղերապահներ յանձնարարած էր Քիլի նաւարանին։ Առնցմէ մէկը ջուր իջուցուեցաւ և երկրորդ փորձէ մը ետք Գալիս ճամբայ պիտի հանուի։ Մաքսային վարչութիւնը երկու շոգենաւեր գնեց մաքսանենգութեանց արգիլման համար և զանոնք կոչեց Իզմիր և Գէտուր։

ԵԴԻԳՕՈՍԻ լրագրողներէն Շեյխ-Ապա-Նատրա իր լրագրական և գրական ասպարէզը մանելուն յետոյ նամակը կը ծանէ այս շաբաթ օր։ Այս առթիւ Բարիզի «Աթէնէ ազ Ֆրանս» գրագէտներու ընկերակցութիւնը 100 ս պասնոց հացկերոյթ մը կուտայ։

ՄԵՌԻԱԼ ՄՈՒԼԻՆ մէջ նաւաձիգ շոգենաւերու երթեւեկ մը պիտի հաստատուի։ Այս շոգենաւերուն փորձը կատարելու համար Հիճազի երկաթուղիին մասնագէտ պաշտօնեաներէն մէկը պիտի ղրկուի։

ՄԻՏԻԼԻՆԻ կը գրեն թէ անցեալ 1904 տարւան մէջ տեղւոյն առեւտրական գործառնութիւնները նախորդ 1903էն, աւելի եղած են դատելով մաքսային հասոյթներէն։ 1903ին ներածման հասոյթները եղած են 1,026,770 ղրշ. իսկ արտածման 1,136,909 ղրշ.։ 1904ի ներածումները եղած են 1,260,292 ղրշ. և արտածումները 1,423,471։ Բացի ասոնցմէ, մաքսատունը գանձած է նաեւ 1903ին իբր զինուորական ապառաջինանց հասոյթ 774,872 ղրշ. և 1904ին 904,309 ղրշ.։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէտք եղած տեղերը ամէն դիւրութիւն ընծայել այն վաճառականներուն որոնք Ներոդայէ բերուած ժչակի գործիքներ կը ղրկեն Անատոլուի զանազան կողմերը։

ԳՈՆԻԱՑԻ կայարանին և քաղաքին միջեւ փոխադրութիւնները դիւրացնելու համար Թրամուէյի գիծ մը հաստատելու մենաշնորհ խնդրուեցաւ։

ԿԷՕՐԻՃԷՅԻ ՑՈՑՆԵՐԸ.— Կէօրիճէյի Ցոյն հասարակութիւնը իր հոգաբարձութեան 1903-4 տարւան տեղեկագիրը հրատարակեց։ Հասարակութեան ելմտացոյցին ծախքը եղած է 1500 ոսկի, որուն 914ը վարժարաններուն, 229 Այ.Եօրկի եկեղեցիին չինութեանց աւարտումին և 256ն ալ բարեգործական նպատակներու, ինչպէս աղքատ աղջկանց օժիտի, հիւանդներու ձրի դեղի եւ այլն համար։ Մախքերը կը գոցուին նուիրատուութիւններով։ Կէօրիճէյի Ցուցաց վարժարանները 1810 երկսեռ աշակերտ ունին։

ՊԱՍՐԱՑԻ կուսակալութիւնը ծրագիր մը ղրկեց ձեռնհաս պաշտօնարանին, որով կառաջարկուի երկու շոգենաւ յատկացնել Պասրայի ծոցին և Հնդկաց Ովկիանոսի նաւահանգիստներուն միջեւ երթեւեկելու համար։

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ.—Գուլկարիայէն սահմանագլուխի ճա՛թով բերուած ոչխարներէն չպիտի գանձուի սովորական տուրքը, եթէ արդէն վճարուած է Գուլկարիոյ մէջ։ Ոչխարները Թուրքիոյ մէջ միայն անասնաբուժական քննութենէ պիտի անցնին առ ատեն։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ նախարարութիւնը կը քննէ Մուսթաֆա Ակեամ պէյի մէկ ծրագիրը, որով մեծնշորհ կը խնդրէ Սելանիկի Բրազիլիէ գաւառակին չրջակայ ճահիճները չորցնելով մշակելի հողի վերածելու։

ՁԻԹԼԻԻ հանքային ջուրերուն (Պրուսա) հինգ տարւան շահագործութիւնը նեազուրդի դրուած է։ Այս հասոյթը կը պականի Գրուսայի աղքատաց հիւանդանոցի և Հիճազի երկաթուղիին։ Նուազուրդին մասնակցիլ փափաքողները պէտք է դիմեն վաղը, ուրբաթ, Հիճազի երկաթուղիի բարձր յանձնաժողովին։

ՄԵՆ-ԿՂԶԻՒ մէջ իսլամաց գերեզմանատան համար դեռեւն մը յատկացուեցաւ և այդ գերեզմանատան բացման արարողութիւնը կատարուեցաւ առջի օր։

ՄԱՀ.— Լիբրնէի մէջ 40 տարիէ ի վեր հաստատուած անգլիացի բաղաքական մխիթարիչ Վեր. Լէոպոլտ Բոզենպէրկ մեռած է 90 տարեկան և յուղարկաւորութիւնը կատարուած է հանդիսաւորապէս։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՏԷՄԻՐՃԻԻ ՄԷՋ

ՏԷՄԻՐՃԻ 25 Ապրիլ 1905

Լսելով որ Այտընի Տէմիրճի քաղաքին մէջ բաւական ծանր երկրաշարժ մը պատահած է, երբէ Սալիհլիէ (Իզմիր) Ջորիներու կարաւանով մը մեկնեցայ և 20 ժամուան տժանելի և յոգնարեկ ճամբորդութենէ մը ետք, կիրակի առաւօտ հասայ հոն։ Տէմիրճի, որ 3000է աւելի տուներով բազմամարդ քաղաք մըն է, միւս հաղորդակցութեան մէջ կը գտնուի Իզմիրի և ուրիշ գլխաւոր քաղաքներու հետ։ Ունի գեղեցիկ չէնքեր և փայլուն առեւտուր մը, ուր օրուան մեծ գործառնութիւնները կը դառնան կալիսի, խազկաղինի, ցորենի, գարիի, ոսիոնի և ուրիշ կարգ մը գլխաւոր բերքերու վրայ, որոնք մեծ քանակութեամբ կը ղրկուին Իզմիր։ Ինչպէս կ'ըսեն տեղացիները, եթէ երկրաշարժ մը հասատուի, ուելի բարգաւաճ ու փայլուն վիճակ մը պիտի ունենայ Տէմիրճի, ուր մեծ դժուարութիւններ կը պատահին փոխադրութիւնները։ Ցոյս կը տրուի որ պիտի կատարուի իրենց սոյն բաղձանքը։ Այս անհրաժեշտ տեղեկութիւնները առնել վերջ անցինք երկրաշարժին տեսարաններուն, որոնք եղած տարաձայնութիւններուն չափ տեղեակի չեն։ Ինչպէս մեզ կը հաղորդուի տեղացւոց կողմանէ, 20 օրէ ի վեր օրական 5—6 երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ կ'զգացուին եղեր։ Սակայն նախորդ Երկուշաբթի, կէս օրուան մօտ, երկրաշարժի բուռն ցնցում մը որ 4—5 երկվայրկեան տեւած է, բոլոր ժողովուրդը դուրս թափեր է։ Այդ զօրաւոր ցնցումէն բոլոր ծրխնելոյզները վար ինկեր են, իրենց փրլատակներուն տակ ծածկելով բաւական թուով անասուններ։ Նոյն օրը մինչեւ իրիկուն 10—15 ցնցումներ ևս զգացուեր են ոչ առաջինին չափ զօրաւոր և յաջորդաբար միւս օրերն ալ կարգ մը տուներ ճեղքուած և փլած են։ Ժողովուրդը ահ ու սարսափի մատնուած ապաստանած է այժմ քաղաքէն դուրս պարտէզներու, արտերու մէջ, տաղաւարներու ու վերանոներու տակ։ Բոլոր խանութները քիչ կամ շատ վնասուած են։ Քաղաքին մօտ գտնուած հին չէնքերուն մէկ մասը հիմնայատակ եղած են։ Շատ տեղեր գետինը ճեղքեր բացուած և ապա կրկին զոցուած են։ Այժմ Տէմիրճի ամայի վիճակի մը մէջ է գրեթէ։ Տեղացիք կը պատմեն թէ երկրաշարժին առաջն որոտումներու նման ձայներ լսուած են և յետոյ այդ արեւելեան կողմէ բարձրացած է խիտ փոշի մը և մուխ մը։ Կ'ըսուի թէ Տէմիրճի լերան վրայ հաստատուած ըլլալուն գրէթէ միշտ ենթակայ կ'ըլլայ եղեր այսպէս երկրաշարժերու, և սակայն առանց վատնգաւոր հետեւանքի։

Քաղաքին մէջ գտնուած ռէժիի հոյակապ չէնքը ճեղքուած է մէջտեղէն, նայնպէս նաեւ իր մօտ գտնուած քանի մը ամբարչէն և գեղեցիկ խաներ։ Տեղական կառավարութիւնը կը հսկէ արկածեալներուն և իրենց յարկերուն վրայ։ Անձի օեւ է կորուստ չկայ, միայն կը լսենք թէ ծեր կին մը փլատակներուն տակ մնալով մեռեր է։ Փլած չէնքերուն քանակը ճշդիւ չկարողացանք ճշդել։ Բայց քիչ են։ Նորաչէն տուներու վնաս չկայ, որոնցմէ մէկ մասը միայն ճեղքուած է։ Երկրաշարժը կը բաւական վնասներ պատճառեց նաեւ մօտակայ երեք գիւղերուն, ուր նմանապէս կարգ մը հին և փայտաչէն խարխուլ տուներ և խրճիթներ փլած են։ Բարեբաղդաբար, հոգ ալ անձի օեւ է կորուստ չկայ։ Ժողովուրդը այժմ դեռ կը վախնայ, որովհետև հոս օրը 30—40 ցնցումներ կը զգացուին, մանաւանդ այս օրերս։ Քիչ թուով կարգ մը աղքատ ընտանիքներ դեռ կը մնան Տէմիրճի և կը դժկամակին իրենց խարխուլ տուներէն դուրս ելնելու և բացօթեայ բնակելու։ Սակայն տեղական կառավարութիւնը կ'ապահովի դուրս հանել զանոնք ցաւալի դէպքերու տեղի չտալու համար։ Կարգ մը մօտակայ գիւղերէ, մանաւորապէս Սալիհլիէ չարունակ ջորիներու կարաւանով ուտեստեղէն կայլն կը հայթայթուին վրանաբնակ արկածեալներուն։ Զմոռնամ ըսելու թէ արճարան տաղաւարի մը մէջ նստած, այս հապճեպ տողերը գրած պահուս երկու անգամ ես ալ բաղդը ունեցայ օրօրուելու սակայն չատ թեթեւ տեսակէն...։

Տէմիրճիի երկրաշարժին պահուն բուռն ցնցումներ զգացուեցան նաեւ Սալիհլիի և Սարնի մէջ, և թեթեւ ցնցումներ մօտակայ քաղաքներու և գիւղերու մէջ, որոնք հակահարուածն էին այդ բուռն և աղետաւոր ցնցումին։

Տէմիրճիի երկրաշարժը բաւական վնաս պատճառեց տեղացի երկրագործներուն, վաճառականներուն և հանած գաստակարդին, և տարակոյս չկայ թէ երկրաշարժին վնասէն պիտի տուժեն նաեւ այդ քաղաքին հետ գործառնութիւն ունեցող տեղերը, մանաւորապէս Իզմիր, որ առեւտրական մեծ կապով կապուած է Տէմիրճիի։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ԶԵՂՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ. — Լինկիլիի Հայմանա գաւառակին նախագահ տաեանին ընդ. դատախազի օգնականի փոխանորդ Քօմիսարէ Մուհարրէմ էլճամի էֆ. դատաւորն ենթարկուեցաւ, քանի որ Սիվրիհասարի մէջ իր պաշտօնավարութեան ատեն ապօրէն ընթացքներու մէջ գտնուած է։

ՀՐԴԵՀ.— Առջի գիշեր կէսգիշերամուտ Թագուհի անուն կնոջ մը բնակած տունէն հրդեհ ծագեցաւ լամբարի մը լրջէն, սակայն շուտով առաջը առնուեցաւ։ Նոյն օրը իրիկուան դէմ, Սամսթիա, Սուլու մանաստիր տան մը ծխնելոյզը բռնկեցաւ, բայց անմիջապէս մարեցին։

— Թաքսէն կը գրեն մեզ ապրիլ 15 թիւով. — Ապրիլ 11ին գիշերը քաղաքիս Գէյզաս շուկային կողմը հացագործի մը խանութէն հրդեհ ծագեցաւ և սկսաւ տարածուիլ հակառակ ջանքերու։ Սվաղի Վսեմ. կուսակալը որ կառավարական գործերու համար քաղաքս կը գտնուէր, կառավարիչին հետ հրդեհին վայրը փութաց և հրամայեց որ ջրանկիրներուն աշխատակցին նաեւ զինուորները։ Այսպէս, հրդեհը կղզիացաւ։ Ամէնքը այրեցան երկու տուն և 10 խանութ, ինչ որ մեծ կորուստ մըն է Եւրոպացիին համար, իր առեւտրական այս կացութեան մէջ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Եայխ, որ գողցած էր Մարիրոսի ժամացոյցը, դատապարտուեցաւ 3 ամիս բանտարկութեան և անկէց ետք ալ երաշխաւորութեան կապուելու։

—Վարդա՞ռոյ և որդին Աշտ անպարտ նկատուեցան, քանի որ չհաստատուեցաւ թէ Խրիսթոյի վճառքներուն վրայ հաստատուած են։

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԾԱՐԱՐ. — Առջի առաւաւ, Թաքսիմ, Ս. Թարութիւն եկեղեցիին փողոցը, անցորդի մը ոտքին զարնուեցաւ լուցարի փաթթուած ծրար մը։ Մարդը հետաքրքրուեցաւ այդ ծանր մարմնով, ծանց։ բացաւ և մեծ եղաւ զարմանքը երբ նորածին մը տեսաւ մէջը։ Անմիջապէս յանձնեց հանրեղի Ցոյն եկեղեցին, ուր քննուելով թուղթ մը գտնուեցաւ մանկիկին վրայ։ Ցոյնը յայտնող թէ Ցոյն է և չէ մկրթուած։ Հէգ մանկիկը ղրկուեցաւ ընկեցիկներու պատսպարանը։

ՍՊԱՍՈՒՀԻՒՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ.—Երէկ գրեցինք Տիվանիյէի նախկին գայմագամ Սիւլէյման Ֆայիգ պէյի Ցոյն սպասուհիին Էլէնիի՝ գլխուն եկած փորձանքը։ Ոստիկանութիւնը խիստ քննութիւն մը բանալով ձերբակալեց աղջկան պատիւը բռնաբարել փորձողը, որ Անթաքիսի Իզզէթ անուն մէկն էր։ Ինչպէս գրեցինք, Իզզէթ՝ ան պարէզին փայտարմէն մտած էր տան ածխանոցը, և անկէ անցնելով Էլէնիի սենեակը, պահուրտած էր պահարանին մէջ։ Զարագործը հէգ սպասուհիին վրայ յարձակեր է Էրբ անիկա անկողին մտած էր։ Իզզէթ առաջուց ամէն բան պատրաստեր է իր մտադրութիւնը գործադրելու համար։ Իր յարձակման դէմ աղջկան պայքարիը տեսնելով փորձեց բերանը լաթ թխել և ոտքերը կապել։ Բայց Էլէնի յաջողեցաւ օգնութիւն կոչել։ Ասոր վրայ է որ Իզզէթ քաշելով դաշոյնը կռնակէն և կողէն վիրաւորած է սպասուհին որ իր յուսահատութեան մէջ ուզելով չարագործին ձեռքէն խլել դաշոյնը, ձեռուքներն ալ կարտած է։ Էլէնիի աղաղակները չլսուեցան նախ, բայց այս պատուախնդիր աղջիկը յաջողեցաւ դուրս խոյանալ և իրողութիւնը իմացուց անեցիներուն որոնք երբ հասան չարագործը փախած էր արդէն։ Իզզէթ՝ փախելէ վերջ գացեր է Ղալաթիա, ուր ձերբակալուեցաւ։ Պատասխանդիր սպասուհին փոխադրուած է Ցունաց հիւանդանոցը և վիճակը ծանր է։

ՈՃԻՐ.—Բերա, Քիւրքճեանի Քարու, խանութի մը մէջ, Խալիլ անուն պատանի մը, կռուելով իր վարպետին՝ Հիւսէյինի հետ, դաշոյնը քաշեց և վիրաւորելով զայն փախաւ։

ՔՍԱԿԱՀԱՏ.—Գալիս նոր եկող Հօճամը, որ Գալսոյ մաքսատունը կ'երթար քանի մը մնուկները առնելու երբ չօշափումը կրեց քսակահատի մը որ խլեց անոր ժամացոյցն ու շղթան։ Հօճան ապէրեցաւ նախ, քիչ ետք սթափեցաւ և սկսաւ պռչալ, որով ոստիկանները վազեցին, ձերբակալեցին ասուս-փախաւը և տէրջը դարձուցին գողցուած ժամացոյցը։

ԱՓԻՈՆԱՄՈՒԻ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ.— Բաթթիմանիի պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ անցեալները թաղապետական բաժինի կանչուեցաւ Խալիլ անուն հիւանդի մը համար։ Հիւանդը չէր կրնար խօսիլ և քանի մը ժամէն մեռաւ։ Այս մարդը ափիոնամոլ էր և այդ օրը չատ քանակութեամբ առած ըլլալով, յանկարծ ուշակորոյս ինկած էր գետին։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 10 Մայիս. — Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ ծովակալ Նէպոկաթով իր նաւատաժինով միացած է Բօժանթիվենաքի տորմիղին։ Թոքիոյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թոկիոյի ծրագիրն է ընդ առաջ չերթալ Ռուս նաւատորմիղին, այլ սպասել Դեղին ծովին մէջ և առայժմ բաւականանալ յածանաւերով և Թորպիլանաւերով ռուսերը նեղը դնելով և յոգնեցնելով։

—Մեր դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ ճարտն այսօր համոզուած է թէ չպիտի յաջողի Անգլիան ժղել Ֆրանսայի դէմ, չէզոքութեան կնճռոտութիւններով և մանաւանդ Ֆրանսայի ուղղամիտ ընթացքը կ'ստիպէ զինքը աւելի հաւատարիմ ըլլալ։ Այսպէս ֆրանսիական միջադէպը հարթուած կը նկատուի։

ՀՌՈՄ. — Մեր դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ էսուտրա Թագաւորին երկար ատեն Բարիզ մնալը խիստ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքական դէպք մը կը համարուի։ Այս իրողութեան մէջ կը տեսնեն առաջին ցոյցը ազգութեանց նոր համաձայնութեան մը, որուն վրայ երկար ատենէ կը խօսուի և որ պիտի կրնայ նոր խմբում մը առաջ բերել մեծ Պատուութեանց մէջ, հիմ ըլլալով անգլիֆրանսական դաշնագրութիւն մը։

ԲԱՐԻԶ.— Սպարապետ Լինէվիչ կը հեռագրէ թէ ճարտնական յարձակողականը մեռաւ է։ Արիւնոտ կռիւներու կ'սպասուի, ինչպէս որ Լինէվիչ, զօրաբանակներու պետերուն հետ համաձայնուրդ, որոշած է կատարել դիմադրութիւն մը ընել հակառակ իր զօրքերուն քիչութեան։

ԹԻՐԹՈՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 48

ՎԱՅՐԻ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
ԵՒ ՏՈՒԱՍԱԹԻՔ ՀԱՄԵՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՒԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՒՍԹԱԹԻՍ ԷՄԱՌ

ԿՈՒԱՐԱՆԻՆ

Ա.

ԵԼ ՎԱՏՑ ՏԷԼ ԳԱՏԷՍԿԻՐՈ

—Ո՛չ, բաւ։ Սրբէն աղէկ է սիրը բանալ ձեզի պէս ազնիւ և ներողամիտ հոգի մը ունենալ մէկուն առջեւ։ Երկու խօսք պիտի ըսեմ ձեզ, որով ամէն բան պիտի հասկնաք։ Բարձրագագաթները իրենց վրայ կը հրաւիրեն չանթը։ Ասիկա ընդհանրապէս ընդունուած խօսք մըն է։ Պարոն Ներու բերմամբ տիպուեցայ մեկնիլ Ֆլանտրէ։ Ամէն բան թողուցի, ծնողք, բարեկամ, հարստութիւն, մինչեւ իսկ անունս, և եկայ այս անծանօթ վայրերը։ Մինչ դուք, անհոգ ու անփոյթ, Ամերիկա կուգայիք մէկ կողմէն, ես ալ միւս կողմէն, ես ալ միւս կողմէ հոս կը հանդիպի, յուսախաբ, անիծելով գլխիս եկած փորձանքը։

—Կը ցաւիմ կրկնապէս, պատասխանեց ձեռքն անոր երկնցնելով, կը ցաւիմ որովհետեւ ա՛յնպիսի առեն մը կուգաք հոս որ հնդիկները իրարու հետ կռուի մէջ են։

—Գիտեմ, պատասխանեց միւսը ժպտելով, ես ալ առոնց վրայ գրած եմ յոյս։

—Զէր խօսքերը անհասկնալի են ինձ համար։ Ես նկարիչ եմ և արուեստը ամէն բան է ինձ համար։

—Անհասկնալի մարդիկս կուգան, բաւ։ Մ. Տիւպուա ձայնին չեշտը փոխելով։

—Մ.ը ան։

—Անհասկնալի։

—Բայց այն առեն ամէն ուրեմն այս ձիաւորները որոնք առ կողմէն կուգան մեզի, աւելցուց նկարիչը մատնն ծայրովը ցոյց տալով 15 հոգիի չափ ձիաւորներ։

—Հը՛մ, բաւ խօսակիցը մառնդութեամբ, որոնք կրնան ըլլալ այս մարդիկը։

—Հիմա կը հասկնաք։ բաւ երիտասարդը անհոգաբար։

—Թերեւս չառ ուշ, պատասխանեց ծերունին գլուխը երերցնելով։

Արդարեւ երկու խումբերը սարը չաւ կը յառաջանային։

Բ.

ԲԱՐՍԿԱՄ ԵՒ ԹՆՆԱՄԻ

Երկրորդ խումբին երեւումը, զոր մառնանչած էր նկարիչը, իր խօսակցին մառնդութիւնը աւելցուցած էր մեծապէս։ Փութանք ընելու որ այս մրատնդութիւնը արդարացի էր ձիաւորներուն կազմածելի երեւոյթին պատճառաւ։ 50 հոգիի չափ կային, երկար նիզակներով, սուրերով, դաշոյններով զինուած։ Առանք անուշտ ապացոյցներ էին։ Արեւէն խանձած դիմագծերնին ուշիմութիւն և արիութիւն կ'արտայայտէին և հպարտ երեւոյթ մը ունէին։ Թէեւ սրարշաւ կը վազէին, բայց իրենց կարգապահութիւնը չէին կորսնցուցած։ Իրենց առջեւէն կուգար բարձրահասակ երիտասարդ մը, հպարտ և ազնիւ դիմագծերով, սեւ աչքերով և հեզնող բերանով մը, զոր կ'սառեցէր բարակ սեւ պեխ մը։

Այս երիտասարդը հարիւրապետի տարազ կը կրէր և խումբին հրամատարն էր։ Հազիւ 25 տարու կար։

Հեռատրութիւնը արագ արագ կը նոր ազէր երկու խումբերուն միջեւ, որոնց կեդրոնը կը գտնուէին երկու ֆրանսացի ուղեւորները։ Առանք, առոնց իրարու հետ խօսք մը ընելու, իրենց ձիուն վրայ նստած էին և ճամբուն մէջտեղը կ'սպասէին հանդարտօրէն, ձեռքերնին իրենց զէնքերուն վրայ դրած և անուշտ ներքնապէս շատ մտահոգ, բայց չէին ուզեր բան մը յայտնի ընել։ Երկրորդ խումբը, որուն վրայ չխօսեցանք առաւին, կը բազկանար առ առաւէն 30 ձիաւորներէ, որոնց ամէնքն ալ յատկանշական տարազներ հագած էին և իրենց մէջեւ ունէին բեռներով լեցուն ջորիներ։ Ուղեւորներէն քանի մը քայլ հեռու, երկու խումբերը կանգ առին։ Կարծես թէ ակնարկով զիրար կը չափէին և փոխադարձաբար կը պատրաստուէին կռիւի։ Անտարբեր հանդիսատեսի մը համար, անշուշտ տարօրինակ տեսարան մըն էր այս երեք խումբերուն այսպէս հպարտօրէն բանակիլը անապատին մէջ, իրարու ապարէզ կարդալով և սակայն անշարժ ու վարանոտ կենալով։ Քանի մը վարկեանններ անցան այսպէս դրժդակ կացութեան մը մէջ և այդ վայրկեանները դարու մը պէս երկար թուեցան։ Երիտասարդ սպան, անշուշտ ուզելով գործը վերջացնել և այս վարանումէն ազատանալով, յառաջացաւ։ 5–6 քայլ հազիւ հեռաւ գտնուելով ճամբորդներէն, պոռաց։

—Է՛յ, մարդի՛կ, հոգ ի՞նչ կ'ընէք։ Կարծեմ թէ մեր անցքը արգիլելու դիտաւորութիւն չունիք։

—Մենք այդպիսի յատկութիւն մը չունինք, Տէր հարիւրապետ, պատասխանեց Մ. Տիւպուա։ Մենք խաղաղաբեր ճամբորդներ ենք։

—Գո՛րե՛յ, պոռաց սպան իր մարդոցը դառնալով, առանք Անգլիացի՞ են ի՞նչ են։

—Ո՛չ, Ֆրանսացի ենք, պատասխանեց Մ. Տիւպուա։

—Բէ՛հ, անգլիացի կամ ֆրանսացի, հոգ չէ, երկուքն ալ հերետիկոս են, բաւ ապան։

Երկու ճամբորդները արհամարհանքով թօթուեցին իրենց ուսերը։ Սպան նշմարեց։

—Ի՞նչ ըսել է ադ, պոռաց հպարտութեամբ։

—Սա ըսել է որ, պատասխանեց Նկարիչը, մեծապէս կը սխալիք։ Մենք ձեզի պէս բարի կաթոլիկներ ենք։

—Է՛հ, չառ բարձր կ'երգէք, դեռատի աքաղաղ։

—Դեռատի՞, բաւ արուեստագէտը հեգնելով։ Դարձեալ կը սխալիք։ Ես առ նուազն երկու տարի մեծ եմ ձեզմէ։ Գալով երգելուն, երբ երկուքի դէմ յիսուն հոգի կայ, կարելի է առանց նախատինքներ ընել։

—Սա վարը տեսնուած մարդիկը ձեզմէ չե՞ն։

—Այո՛, բայց ի՞նչ վնաս կայ։ Նախ որ թուով սակաւ են ձեզմէ և յետոյ զինուոր չեն։

—Շատ աղէկ, պատասխանեց հարիւրապետը պեխերը ոլորելով։ Ի՞նչ եզրակացնել կ'ուզէք ասկէ։

—Պարզապէս սա թէ մենք, Ֆրանսացիքս, դժուարաւ կը հանդուրժենք նախատինքներուն, ա՛րկէ որ ալ գան և եթէ թուով հաւասար ըլլային իրարու, այս մրջդէզը այսպէս լռութեամբ չէր անցներ։

—Բա՞ղ էք։

—Հարկաւ, քանի որ Ֆրանսացի էնք։

Հարիւրապետը մառնել սկսաւ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳՈՒ ՄԻՋԱՏՍՍՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք հանգիստ ու մրսիկ-մրսիկ քնանալ ու ազատիլ սա անհրեա միջատներուն ծուած չարչարանքներեն, ԴԻՄՍՅԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՓԷՍԱՃԵԱՆԻ
ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պազար, «պօղաչանի»ին դէմ, թիւ 261

ուր հոն պիտի գտնէք թարմ և առաջին տեսակէն խիստ ազդու Ֆալվացիայի միակ միջատասպան փոշի, որ վայրկենապէս կ'սպանէ ու կ'ոպան փոշի, որ վայրկենապէս կ'սպանէ ու կ'ոչնչացնէ, մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, ճանճը, մժեղը (սիվրիսինէք), Ուսինը (կիւվէ), բրրբլը, ցորենի-ուտիչը և ուրիշ խել մը վնասակար միջատներ ու (կիւվէ), բրրբլը, ցորենի-ուտիչը և ուրիշ խել մը վնասակար միջատներ ու ճիճիներ. սոյն փոշիները մեծ ու պզտիկ մանաւոր տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախուին։ Ուսի՞ ամէն անոնք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի և կ'ուզեն գիշերները անուշիկանուշիկ քնանալ և առոգջանալ։ Ամէն ոք կ'ուզեն գիշերները անուշիկանուշիկ քնանալ և առոգջանալ։ Ամէն ոք կ'ուզեն գիշերները անուշիկանուշիկ քնանալ և առոգջանալ։ Ամէն ոք կ'ուզեն գիշերները անուշիկանուշիկ քնանալ և առոգջանալ։ Ամէն ոք կ'ուզեն գիշերները անուշիկանուշիկ քնանալ և առոգջանալ։

Լ'ՅՈՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԿ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՍՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԻԼԷՆՄԸՇ
Մեբքգի խաարքսի — Բարիզտ, Վանեսմ մէյանքնեա 9 նիւմբրոլը
տայիրքի խուսուսիլիրնեռ

ՀԱԲՒԼ ՏԻՒՊԷՍԻ

Մէբմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1903ին թանիլաթը 25,000,000 »
Թէտիէ օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթայը էմլաքրն զբյմէթի 22 միլիառ։

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄԻՒՐ ՏԻՒՊԷՍԻ

Մէբմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.
1903 բրիմ թանիլաթը 12,000,000 »
Թէտիէ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթասայնէօմիւրթ 278,000,000 »

ՊՈՒՆԻՐԲԷՔԹ կանէթ միւսաիա չէբտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա դայա իսէր Լ'ՅՈՒՆԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւթթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթարլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՄԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» սրբ. Թիւրքիա վէ Մէմալիքէթ Շարգիյէ իչին միւարիյէթը ումումիյէ = Սթամպոլատա, Սուլթան Համմամնատա, Քարթրքը Սգլու Բասաժը

Միւֆիրի ումումիսի — ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԻԱՆ
Միւֆիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրուճատ պիր Շիւպէսի օլտուղը կիսի՝ Մէմալիքը Մարուսէնին հէր Թարաֆընատա տախի խուսուսի ատանալարը վար տրը։ 50—37

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ԲՆԱԿԱՆ ԶԵՒՈՎ ԵՒ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ՄԵԾՑՈՒՄԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ ԲՈՐԹՐԷՔԹ ՎՕՐԲՍ

ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԱՀ. Բերա, Մեծ-Պողոտա, 362 թիւ, Քարլման վանքատան վերնայարկի սրբարքմանին մէջ հաստատուած։

Մէկ քանի տարուան անխնայ հետազօտութիւններով ու մեծ ծախքերու ենթարկուելով յաջողցանք լուսանկարները մարդոց բնական ձեւով ու գիծերովին գոյներով մեծցնել և նկարել 60+50 սանտիմէթր մեծութեամբ։

Մեր արտադրած պատկերները մինչեւ հիմա ուրիշներու նկարած պատկերներէն անհամեմատ կերպով գերազանց են իրենց կատարելութեամբ, բնականին ճշդութեամբ և դիմացկունութեամբ։ Հին ու նոր, մեծ ու պզտիկ ամէն կարգի լուսանկարները կը մեծցնենք բնական ձեւով ու գոյներով, և որպէս զի ամէն մարդ օգտուի այս արուեստական գիւտին յաջողութենէն, որոշած ենք իւրաքանչիւր թաղի համար տանալ

ՄԻՄԻԱՅՆ 95 ՂՐՈՒՇ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՂԶԷՔ

Անանք որ լուսանկար չունին, անանց լուսանկարները կը քաշենք քապիկի մեծութեամբ և ձրիաբար։

Մեր գործատարը ամէն օր առաւաւտ ժամը 8էն մինչեւ իրիկուան ժամը 12 բացէ։ Իսկ կիրակի օրերն ալ մինչեւ կէս օր։ Գուառներէն իրենց լուսանկարները մեծցնել փափաքողներ պէտք է 95 ղրշ.ին հետ մէկտեղ ղրկեն մեծցուելիք լուսանկարը և մասնաւոր նամակով մը բացատրութիւն տան իրենց պատկերին գոյնին համար։ 10 1

ՍԸՐԱՃԱՆ, ԶԻՊԱՆԸ
ԵՒ
ԱՐԵԱՆ ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիանդութենէ տառապողներուն Պէրթէի ամենաբնտիր ՉԿԱՆ ԻՒՂԸ։ Պէրթէի ձկան իւղը աչխարհի ձկան իւղերուն ամէնէն գերազանցը և արիւնը մաքրելու միակ դեղն է, որ առանց հեռք ձգելու և առանց նեղութիւն պատճառելու վերջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիանդութիւնները որոնք արեան ապականութենէ առաջ կուգան, զոր օրինակ, սրբռանան, fkor չիպանը, տղոց երեսի և գլխու վէրքերը, տղոց ասկերթութիւնը ու ճաղատութիւնը, անարիւնութիւնը, ինչպէս նաև հինցած բոմատիզմը և պրոնիդը, իլզուածքն ու կուրծքի հիանդութիւնները։ Պէրթէի ձկան իւղը մանաւորապէս կը յանձնարարուի այն տղոց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիան միմայն Պէրթէի ձկան իւղը ընդունած ու վստահաբար գործածել յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարանները և մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris։ Խարդախուած չգնելու համար սրբանկներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կուրծքի հիանդութեանց և յամառ հարբուխ ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի Պէրթէի ՓԲԻՕԶՈՒՆՈՎ ՉԿԱՆ ԻՒՂԸ։ 18—11

ՍՏՈՅԳ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՈՐ ՉՈՒՉԵՐ

Դեղագիրներու արագ պատրաստութիւն, ճշգրիտ գործադրութիւն, դեղերու թարմութիւն և գիներու չափաւորութիւն

ՄԷՑ ՄԸ ՓՈՐՁԵՑԷՔ

Պ. ՏԻՒՑՄԷՃԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Բերա, Ծերեւէյի, Ջայսի էրոյ, Ռիւ 21 Գիբեհրայինի սպաս

37—19

10 ՓԱՐԱՅՈՎ
ՔԱՐԻՒԼԻ ՀՈՅԷՆ ԿԸ ՓՐԿՈՒԻՔ

Քարիւղի հակառողջական գարշահոտութենէն փրկուելու, նաև անոր աչքերու վնասակար լոյսը մեղմացնելով յոյժ պայծառ լոյս մը վայելելու համար ձեր լամբարներուն մէջ 10 փարանոց տուփ մը ձաբոնի փոսի դրէք։ Միակ կեդրոնատեղի Շահդաէ Պազի Լէթաֆէթ խանի առակ Հասան էֆ.ի 188 թիւ մեծ նպարավաճառատունն է։ Կը գտնուի նաև Մըսրը Չարշըի Պալըգ Բազարի կողմ, Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.ի խանուը։ Ամէն կողմէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին, մեծաքանակ գընուելիներու մասնաւոր դեղչ։ Հասան էֆէնտիի մասնաւորապէս Աղախան ծովէն բերել տուած ընտիր սեւ խաւեարը, ձաբոնի վարդ բիլը և Ատարազարի թարմ կարագը սատմօքսը յարգողներուն ուշադրութեան կը յանձնէ։ Ապրանքի ճոխ մթերք, տեսակի ազնուութիւն և գիներու յոյժ չափաւոր ըլլալը միակ փրկ մը բաւ է հաստատելու։ Գուառներէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և թղթակցութենէն կը պատասխանուի։ 7—10

ՄԵԾ ՁԱՂՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՓՈՔՐ ՊԱԶԱՐ ԱԼԸՄԱՆ

Պաղչէ Դարբու, բրամուէյի պողոտային վրայ։

Մեր կազմած ընկերութիւնը ջնջուած ըլլալով, վաճառատան պատրաստ ապրանքը ծախպուած ենք ծախել։ Այսպէս ալ բերու և կիներու յատուկ մեծաքա, քէլէչ և բանուած խիստ նուրբ թաշկինակներ, բուրդ և ֆիլտիքօտ գուլպաներ, բուրդէ զանազան ֆանէլներ, ճերմակ և գունաւոր ճաղկաւոր շապիկներ, ընտիր անուշահոտութիւններ, հովանոցներ, փողկապներ և ուրիշ զարդեղէններ, իրականէն շատ մեծ զեղչով կը ծախուին։ Ժ.զովուրդին կը յանձնարարուի այս առիթէն օգտուիլ։ 11—15

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՔԱՌԼՔՄԱՆ
ԲԵՐԱ
ՍԻՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ ԵԼԵՂԵՑԻՆ ԴԻՄԱՑ

ԱՅՍՕՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ ԱՄԷՆ ՕՐ
ՀՈԽ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՂԱՆԱԿԻՍ ԱՄԷՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒՆ
ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ՁԵՂՁՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՑՈՅ ՑԱՏՈՒԿ
Պուզկեր, ժիլբոնկեր, Հովանոցներ եւն. եւն.

ՕՓՔԱԶԻՈՆ! ՍՕԼՏ! ՔՈՒԲՕՆ!

ՇԷՆՔԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱԹ ՆԵՐԿԵՐ
National Wall coating & Lythite

Աժան, լուսաւոր, հոս չունին, տուս կը չորնան, վրայ չեն ելներ, գոյներնին չեն նեստեր, ջուրի եւ անձրեւի կը դիմանան, եւն. եւն.

Պատանալի ներկերուն իւրաքանչիւր քառ. արշընը 10—15 փարա
Ներսի և դուրսի » » » 20—30 »

Ցեղուցս ամէն կողմի Պատ. յանձնորդաց դիւրութեան համար վաճառատունս պատրաստ է սոյն գներով իր վրայ առնել ամէն գործ, թէ՛ ներկն և թէ գործատարողէն մէջն ըլլալով։

Կարեւորութիւն մի տաք կարգ մը վարպետներու կամ ներկարարներու անպատասխանատու, որոնք անձնական օտներու նկատմամբ մանաւանդ հակառակ են սա մը օգտակար նորութիւններու։— Այլ հաճեցէք դիմել

Կ. Գոլիս, Ալաճա Համամ, Պագչրճըլար թիւ 26 Գ. Աշիմեանի և նմոյներ ու քարթալոներ սառնալ ուզուած քանակութեամբ։ — Գուառները Գոր. Նակալներու պէտք կայ, դիւրամատչելի պայմաններով։ 20—19

Ա. Բ. ԲԱԲԲԱ

Թիւ 322, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 322

Քօսթիւմի, բատարսիւի և բանթալոնի համար կերպասեղէնաց ճոխ տեսակներ։

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ

171, Ղալաթիա Ֆերմէճեճիլեր, 171

Քօսթիւմի, բարարսիւի և այլնի համար ճոխ կերպասներու մթերք մը։

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ

թիւ 17, Գոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 17

Քօսթիւմի, ժիլէի և բարարսիւի համար ա լա մոտ կերպասներ։ 12—3

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԳԻՏՆԱԼ.
ՏՐ. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ

փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ), ԹառլաՊաչի թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։ 50—24

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղդիական ախտի, որանց և կանանց ծննդամիզական գործարաններու եւն, հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գալաթէմունիի նախնդին հիւանդանոցներուն մէջ, որ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէյօղլը Բարմաք գարու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչև ժամը 11 կը գտնուի Պահէնգարու Միրքճեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, արլափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատներու։ 50—26

Տիր. Յակոբեան
Ս. Վանքատուն
Կիրակամուտքեան
Ճաշարան
Զարդարեան
Սուկիասեանցներ

Մեր դամբարանը պիտի մնայ միայն 30-40 ղրուշ արժող ապրանքով։ Դիմեցէք Տիր. Յակոբեանի խանութը՝ որ պիտի մնայ միշտ ամէն իրաւունքներ ունեցող։ Նոր և ճաշակաւոր, ծոխ շանսանութիւնով ցիրի կիրարկուելիք, ամբէն նպաստաւոր գիներով։

Կ. Գալաթիա Մեծ Գալաթասարայ 12

Ցիսանային յանձնարարութիւնի հիշեմ մեր հարարութիւնը ուղղիրուն անդրադարձ։ Տիրի զգուշ։

Վերջին գին

50-25

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ